

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

**Diplomsko delo
visokošolskega programa**

VLOGA REGIONALNO RAZVOJNIH AGENCIJ

**Kandidatka: Nataša Kocuvan
Številka indeksa: 23581**

Mentorica: Doc. dr. Maja Klun

Ljubljana, februar 2009

POVZETEK

S problemom neenakomerne razvitosti regij se ukvarja večina držav. Zavedanje in reševanje omenjenega problema sodi k nujnemu angažiranju pristojnih organov, saj so posledice na dolgi rok upadanje standarda in vsesplošna regijska ogroženost. Tega problema se zaveda Evropska unija, katera namenja znaten del proračuna za razvoj regij. Te neenakosti se je zavedla že zgodaj, že ob začetnem povezovanju v skupnost. Sedanji in pretekli rezultati govorijo v prid spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, saj se rezultati že kažejo kot pozitivni zasuki razvoja v slabše razvitih regijah.

V nalogi sem obdelala veliko tem. Med drugim sem opisala posamezne pojme, posebej sem se osredotočila na Strategijo regionalnega razvoja, Državni razvojni program, Regionalni razvojni program in Javni sklad Republike Slovenije. Podrobneje pa sem opisala tudi Znanstveno raziskovalno središče Bistra ter vlogo regionalno razvojnih agencij.

KLJUČNE BESEDE:

- regionalno razvojna agencija (RRA)
- državni razvojni program (DRP)
- regionalni razvojni program (RRP)
- Znanstveno raziskovalno središče Bistra (ZRS)
- Regionalna politika (RP)

SUMMARY

Most countries are facing the problem of unproportional development of regions. Due to long term consequences resulting in falling standard and general regional enjaopardy the competent authorities have to take the appropriate measures. EU is well aware of this problem therefore a significant part of the budget is designated for the regona development. The European Union has been aware of this problem since the founding of the Europea community. Current and past results are in favour of sustainable regional development, resulting in positive impact in underdeveloped regions.

Among other subjects in my work I have described particular features. I especially focused on Strategy for regional development, National Development Programme, Regional Development Programme and Public found of the Republic of Slovenia. I have been more in-depth dealing with Scientific Research Centre Bistra and the role of Regional Development Agencies.

Key words:

- Regional Development Agency
- National Development Programme
- Regional Development Programme
- Scientific Research Centre Bistra
- Regionl policy

KAZALO

POVZETEK	i
SUMMARY	iii
1 UVOD	1
1.1 IZHODIŠČE DIPLOMSKEGA DELA	1
1.2 NAMEN IN CILJ RAZISKAVE	1
1.3 UPORABLJENE METODE IN STRUKTURA DELA	2
2 OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV	3
2.1 REGIJA	3
2.2 REGIONALIZEM	3
2.3 REGIONALNI RAZVOJ	3
2.4 RAZVOJNA REGIJA	4
2.5 »KOHEZIJSKA REGIJA«	4
3 REGIONALNA POLITIKA	5
4 STRATEGIJA IN CILJI POLITIKE SPODBUJANJA SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA	6
4.1 ZAKON O SPODBUJANJU SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA	6
4.2 STRATEGIJA RAZVOJA SLOVENIJE	7
4.3 RAZVOJNO IZHODIŠČE SLOVENIJE	8
4.4 STRATEGIJA REGIONALNEGA RAZVOJA SLOVENIJE	10
5 DRŽAVNI RAZVOJNI PROGRAM	11
6 REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM	12
6.1 UREDBA O REGIONALNIH RAZVOJNIH PROGRAMIH	12
6.2 VSEBINA RRP	12
6.3 IZVAJANJE RRP	13
6.4 REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM STATISTIČNE REGIJE PODRAVJE .	14
6.4.1. Splošni cilji programa	14
6.4.2 Specifični cilji programa	14
6.5 OBMOČNI RAZVOJNI PROGRAM	15
6.6 OBMOČNI RAZVOJNI PROGRAM SPODNJE PODRAVJE 2007-2013	15
6.6.1 Območno razvojno partnerstvo Spodnje Podravje	16
6.6.2 Zakonska podlaga za pripravo Območnega razvojnega programa Spodnje Podravje	18
6.6.3 Vsebina območnega razvojnega programa Spodnje Podravje	19
6.6.4 Izhodišča in strategije na katerih naj temelji razvoj območja Spodnje Podravje	19
6.7 INSTITUCIJE REGIONALNE RAZVOJNE POLITIKE	20
6.8 SVET ZA STRUKTURNO POLITIKO	20
7 JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA REGIONALNI RAZVOJ IN RAZVOJ PODEŽELJA	22
7.1 VIRI SREDSTEV SKLADA	22
7.2 FINANCIRANJE INSTITUCIJ NA REGIONALNI RAVNI	22
7.3 ZVEZA OBČIN NA RAVNI RAZVOJNE REGIJE	23
7.4 REGIONALNO RAZVOJNI SVET	23
7.5 REGIONALNE RAZVOJNE AGENCIJE	24
7.6 »MREŽNE RRA«	24
7.7 DRŽAVNE SPODBUDE ZA SKLADNI REGIONALNI RAZVOJ	24
7.8 REGIONALNE DRŽAVNE POMOČI	25
7.9 EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ	26

8 BISTRA.....	27
8.1 STATISTIČNA REGIJA PODRAVJE.....	27
8.2 PREDSTAVITEV ZNANSTVENORAZISKOVALNEGA SREDIŠČA BISTRA PTUJ.....	28
8.3 OPRAVLJANJE NALOG REGIONALNO RAZVOJNE AGENCIJE	29
8.4 DEJAVNOSTI BISTRA.....	30
8.4.1 Mednarodni projekti	31
8.4.2 Nacionalni projekti	31
8.5 DOLGOROČNI STRATEŠKI CILJI	32
8.6 PROGRAM NADALJNJIH AKTIVNOSTI.....	33
8.7 ORGANIZIRANOST IN NAČIN DELOVANJA.....	33
8.8 KADRI IN INFRASTRUKTURA.....	34
8.9 FINANČNO POROČILO ZRS BISTRA PTUJ ZA LETO 2006.....	36
8.10 ZNANSTVENORAZISKOVALNO SREDIŠČE BISTRA PTUJ – LOKALNO PODJETNIŠKI CENTER.....	39
9 ZAKLJUČEK.....	41
LITERATURA	42
VIRI	43
SEZNAM TABEL IN SLIK.....	44
IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORJA.....	45

1 UVOD

1.1 IZHODIŠČE DIPLOMSKEGA DELA

Zamisel o moji diplomski nalogi z naslovom Vloga regionalno razvojnih agencij se mi je porodila ob zaključevanju študija na Fakulteti za upravo v Ljubljani, saj sem kmalu začela razmišljati o stvari, o kateri bi pisala. Ob prebiranju danih naslovov, ki jih profesorji razpišejo na začetku študijskega leta, je bilo le malo tem, o katerih bi lahko pisala. Naslov Vloga regionalno razvojnih agencij sem izbrala prav zaradi tega, ker sem slišala le za bistvo, nisem pa vedela kakšna je njihova vloga in prispevek k naši skupnosti. Za druge naslove sem že slišala in vedela sem tudi kaj pomenijo. Ta tema mi je bila »neznana«, kar je bilo verjetno tudi marsikomu drugemu in prav to je bil zame izziv, da se soočim z meni neznanim.

Regionalni razvoj lahko opredelimo kot projekt izboljšanja vsesplošnega stanja določene regije. Organizacija regionalnega razvoja je skupek vseh akterjev razvoja – na državni, regionalni in lokalni ravni. Na državni ravni je ključen igravec Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Deluje v dveh smereh: deluje na relaciji EU – država in država-regije. Predvsem se ukvarja z vsebino razvoja (razvojnimi programi in sredstvi razvoja). Na regionalni ravni občine preko svojih združenj izvajajo regionalno politiko. Osnovni dokument je Regionalni razvojni program. Pomembno vlogo pa odigrajo tudi razvojne agencije (za Podravje ZRS Bistra in Mariborska razvojna agencija). Regionalne razvojne agencije igrajo pomembno vlogo pri izvajanju regionalnega razvoja. Lokalne skupnosti in druge interesne skupine se povezujejo v pravne subjekte in sodelujejo na razpisih ter posledično (praviloma neprofitno) sodelujejo pri izvajanju regionalnega razvoja. Dobra in učinkovita organizacija regionalnega razvoja je ena izmed bistvenih pogojev za doseganje ciljev. Predvsem je potrebno izpostaviti pomembnost integriranja in usklajevanja razvojnih programov med sabo. Načrtovanje, organiziranje, vodenje in nadziranje so funkcije, ki morajo biti realno in učinkovito zastavljene, saj le-to omogoča upravičeno porabo sredstev.

Tema diplomske naloge je torej Vloga regionalno razvojnih agencij. Vanjo pa sem vključila tudi primer Znanstveno raziskovalnega središča Bistra.

1.2 NAMEN IN CILJ RAZISKAVE

Namen moje diplomske naloge je prikaz in opredelitev regionalnega razvoja. Prav tako je namen predstaviti regionalne razvojne agencije, kdo sploh so, s čim se ukvarjajo, kako delujejo, kako se financirajo in podobno. Priznati moram, da zelo malo ljudi pozna regionalno razvojne agencije. Veliko časa bom posvetila opredelitvi ZRS Bistra. Njen razvoj, organizacijo, delovanje in drugo.

Prav tako bom veliko pozornosti posvetila sami organizaciji regionalno razvojnih agencij, njihovem delovanju, namenu, delu. Najprej seveda s samo opredelitvijo regionalno razvojne agencije. Cilj moje diplomske naloge pa je predstaviti regionalno razvojne agencije, njihov namen, cilje, saj sem ugotovila, da zelo malo ljudi pozna besedo regionalno razvojna agencija, kaj šele njene funkcije.

1.3 UPORABLJENE METODE IN STRUKTURA DELA

Pri pisanju diplomske naloge bom uporabila naslednje metode:

- deskriptivno metodo: opis in razlaga pojmov, primarnih virov (nacionalni programi, pogodbe, strategije),
- analizo sekundarnih virov (revije, poročila, publikacije, zborniki),
- analizo internetnih virov za pridobitev informacij o znanstveno raziskovalnem središču Bistra,
- analizo literarnih virov (knjižnično gradivo).

Diplomsko delo je razdeljeno na osem poglavij. Začne se z uvodom, ki mu sledi drugo poglavje, ki vsebuje opis pojmov. V tretjem poglavju sem se poglobila v Regionalno politiko. V četrtem poglavju sem pozornost namenila Strategiji in ciljem politike spodbujanja skladnega regionalnega razvoja. Prav tako pomemben sklop tega poglavja je podpoglavje, ki pojasnjuje Strategijo regionalnega razvoja Slovenije. Peto poglavje se nanaša na Državni razvojni program. V šestem poglavju sem predstavila Regionalni razvojni program. Tu sem podrobneje opisala Regionalno razvojni program statistične regije Podravje. Temu poglavju sledi sedmo poglavje, poglavje z naslovom Javni sklad RS za regionalni razvoj. V osmem poglavju sem podrobneje opisala Znanstveno raziskovalno središče Bistra, njeno organizacijo, delovanje, infrastrukturo, njene projekte in drugo. V podpoglavju sem opredelila tudi delovanje regionalno razvojnih agencij na splošno. Temu pa nato sledi le še *zaključek* ter navedba literature, virov ter seznam slik in tabel.

2 OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV

2.1 REGIJA

Beseda regija izhaja iz latinske besede regio, regions, ki pomeni kraj, ozemlje, pokrajina, predel, področje ali območje. Regijo pojmuje kot decentralizirano obliko državne uprave in drugo raven lokalne samouprave, po drugi strani pa lahko uporabljamo definicijo regij kot skupine človeških, kulturnih, jezikovnih in drugih posebnosti, ki jih opravičuje nastanek organizacije, ki politiko zadeva večjo ali manjšo stopnjo avtonomije. Predstavlja vmesno območje, ki je večje od tistega, ki pokriva lokalne zadeve in je del večjega nacionalnega oz. državnega območja. Različni naravni, socialni, kulturni in ekonomski dejavniki bolj ali manj sovpadajo in sočasno lahko specifična območja identificiramo kot regije (Vlaj, 1998).

2.2 REGIONALIZEM

Regionalizem lahko definiramo kot filozofijo in tehniko samopomoči, samorazvoja in iniciativnosti, v katerem vsaka regionalna enota ni samo predmet pomoči, temveč je privržena polnemu razvoju lastnih virov in sposobnosti. Ključ za redistribucijo bogastva in izenačevanja priložnosti je treba iskati v sposobnosti vsake regije, da ustvari bogastvo in s pomočjo vzdržuje produkcijske zmožnosti ter ohranja bogastvo z dobro uravnovešenimi programi na področju proizvodnje in porabe (Gulič et al., 1997).

Proces, ki se odvija »od spodaj navzgor« razumemo kot regionalizem. Ljudje stremijo k neki vrsti lokalne samouprave kot oblike demokracije. Prebivalci regij so tisti, ki od države zahtevajo vse večje pristojnosti za svoje potrebe. Regionalizem uveljavlja posebno identiteto in samostojnost neke regije (Mlinar, 1986, str. 202).

2.3 REGIONALNI RAZVOJ

Regionalni razvoj bi lahko v najširšem smislu opredelili kot težnja k izboljšanju vesplošnega stanja določene regije. V ta razvoj lahko zajamemo gospodarsko, tehnično, kadrovsko, okoljsko, turistično in drugo izboljšanje trenutnega stanja.

Regionalni razvoj razumemo kot proces družbenih sprememb, ki je v krajšem časovnem obdobju usmerjen v zmanjševanje, v daljšem pa v odpravljanje razlik v stopnji razvitosti regij in hkrati razlik v kakovosti življenja njihovih prebivalcev. V tem procesu razvojni subjekti ustvarjajo pogoje za učinkovit in skladen razvoj gospodarstva in družbe kot celote ter njenih posameznih delov, in sicer z izrabo lastnih razvojnih potencialov in s spodbujanjem samoiniciativnosti in samorazvoja regij. Na ta način zmanjšuje obseg medsebojne odvisnosti razvoja razvitih in manj razvitih regij (Gulič et al., 2000, str. 134).

Pojem regionalnega razvoja Slovenije opredeljujemo kot dejavnost usmerjanja razvoja na vseh področjih (na gospodarskem, socialnem, prostorskem, infrastrukturnem, kulturnem idr. področjih), ki bo imel pozitivne sinergijske učinke na

učinkovitost ter skladnost razvoja narodnega gospodarstva države kot celote in njenih posameznih regionalnih delov. Usmerjanje učinkovitega in skladnejšega regionalnega razvoja vključuje izbor (Gulič et. al., 1997):

- ustreznih razvojnih strategij, politik, ukrepov,
- nosilcev razvojnih spodbud,
- teritorialnih ravni, na katerih naj se oblikujejo razvojne pobude,
- prednost lastnega ali tujega znanja, inventivnosti, kapitala.

Izvajanje regionalnega razvoja je več projektni proces. Zahteva oblikovanje strategije razvoja neke regije (regionalni razvojni program), pripravo zakona in izvajanje projektov. Pri tem naj bi bili doseženi cilji, ki so zastavljeni na nivoju države, (ki pa izhajajo iz državnega razvojnega programa). Za uspešno izvajanje projektov mora biti zagotovljena vrsta pogojev, določitev izvajalcev, prevzemnikov in drugih, ter določitve projektnega sodelovanja. Projekti morajo biti takšne narave, da v bodoče zagotavljajo nove in dodatne vire financiranja, nova delovna mesta, višja konkurenčnost gospodarstva, dvig turistične ponudbe, prijaznejši odnos do okolja in višjo vsesplošno blaginjo za prebivalce regije. Ob enem pa mora strmeti k državni razvojni iniciativi, gre torej za integriran projekt v večji organiziran nadprojekt.

2.4 RAZVOJNA REGIJA

Je funkcionalna ozemeljska enota za izvajanje regionalne politike, ki jo v enovito zaključeno prostorsko celoto združuje poselitveni, gospodarski, infrastrukturni in naravni sistemi ter na kateri je mogoče zagotoviti enake možnosti za skladen regionalni razvoj (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, Ur. list RS, št 93/05).

Razvojne regije se določajo na predlog vlade o teritorialni členitvi ozemlja Republike Slovenije na ravni NUTS 3 Evropske komisije po postopku določenem z uredbo Evropske Unije o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot.

2.5 »KOHEZIJSKA REGIJA«

Je funkcionalna ozemeljska enota za izvajanje skupnih nalog občin in države, še posebej v povezavi z izvajanjem kohezijske politike EU v Republiki Sloveniji. Za izvajanje kohezijske politike EU in izvajanje drugih skupnih nalog, povezanih z razvojem, ki jih sporazumno določijo občine in država, se razvojne regije povezujejo v kohezijske regije. Določijo se na predlog vlade o teritorialni členitvi ozemlja Republike Slovenije na ravni NUTS 2 Evropski komisiji po postopku določenem z uredbo EU o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot. Organ odločanja kohezijske regije je razvojni svet kohezijske regije. Način delovanja kohezijske regije pa določi vlada (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, 5. člen).

3 REGIONALNA POLITIKA

Temelji regionalne politike v Sloveniji so bili postavljeni že v sedemdesetih letih, skupaj s konceptom policentričnega razvoja. Od takrat je regionalizem stalnica državnih strateških in programskih političnih strank ter ena pomembnejših vrednot v Sloveniji. Projekt bo zaokrožen z ustanovitvijo pokrajin s čemer bomo tudi Slovenci dobili večstopenjske teritorialne strukture, kot je to običaj v vseh sosednjih državah. Regionalna politika Vlade RS je v preteklih letih uresničevala Strategijo regionalnega razvoja Slovenije iz leta 2001, ki si je zadala za cilj zaustaviti naraščanje regionalnih razlik do leta 2006 ter usmeriti trend v pospešeno gospodarsko rast in prestrukturiranje tudi v bolj odmaknjenih slovenskih regijah, ki se soočajo z največjimi razvojnimi problemi. Vizija regionalnega razvoja je opredeljena v Strategiji regionalnega razvoja Slovenije (2001) kot uravnoteženi gospodarski, socialni, zdravstveni, kulturni, prostorski in okoljski vidik razvoja v vseh slovenskih regijah, kar bo zagotovilo visoko življenjsko raven in kakovost zdravja ter bivalnega okolja vseh prebivalcev Slovenije. Pozitivni rezultati v zeleni smeri se najbolj kažejo na področju trga dela.

Vizija regionalnega razvoja za naslednje programsko obdobje do leta 2013 je skladen razvoj z uravnoteženimi gospodarskimi, socialnimi in okoljskimi vidiki v vseh slovenskih regijah. Za uresničevanje vizije zasleduje RP dva splošna cilja, in sicer vzpostavitev učinkovitega modela upravljanja z regionalnim razvojem in učinkovito izvedbo regionalnih razvojnih programov in programov spodbujanja skladnega regionalnega razvoja 2007-2013.

Vizija stremi k trajnostnemu razvoju v najširšem pomenu, ki optimalno izrablja vse potencialne v regiji, pri tem pa ne zmanjšuje virov in možnosti razvoja prihodnjih generacij (Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2007).

4 STRATEGIJA IN CILJI POLITIKE SPODBUJANJA SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA

Zmanjševanje razvojnega zaostanka Slovenije in slovenskih regij za povprečjem Evropske unije bo dolgotrajen proces, ki ga je možno pospešiti le z dvigom konkurenčnosti Slovenije in slovenskih regij. Dolgoročni cilj, je doseganje visokega življenjskega standarda in kvalitete življenja ter boljšega zdravja prebivalcev vseh slovenskih regij s pospeševanjem razvoja okolju prijaznega gospodarstva z uveljavljanjem načel policentrizma in regionalizma.

Tako zastavljene cilje bo mogoče doseči s (Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2007):

- konkurenčnim gospodarstvom (dvig bruto dodane vrednosti na zaposlenega, dvig inovativnosti v podjetjih, povečanje R&R izdatkov (sredstva, zaposleni v R&R), povezovanje podjetij, dvig ravni znanja v podjetjih, informatizacija podjetij, okoljski pristop, nastop na najzahtevnejših trgih),
- izboljšanjem človeškega kapitala v slovenskih regijah (dvig izobrazbene ravni in znanja prebivalstva in zaposlenih, izboljšanje zdravstvenega stanja prebivalcev, dvig zaposlenosti)
- izboljšanjem infrastrukture (lokalne in med regionalne prometne povezave, ustrezna telekomunikacijska infrastruktura, rešitev prostorskih vprašanj obstoječih in novih podjetij, izgradnja regionalne razvojne infrastrukture (inkubatorji, tehnološki parki, podjetniške cone, izboljšanje komunalne infrastrukture),
- ustrezno institucionalno organiziranostjo, tako da se bo ustvarila razvojna mreža organizacij na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, ki bo s kombiniranjem državnih in civilno družbenih organizacijskih struktur sposobna: (i). celovito, dolgoročno in strateško mobilizirati in usmerjati razvojne potencialne v regiji (kar pomeni vključevanje ključnih osebnosti, ki imajo strokovno, politično in osebno avtoriteto in ugled), povezovati razvoj regij z nacionalnimi razvojnimi programi ter z mednarodnimi programi in projekti na bilateralni ali multilateralni ravni (visoka strokovnost, dobra informiranost, ustrezna finančna sredstva, ustrezni programi in projekti).

4.1 ZAKON O SPODBUJANJU SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA

Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja je bil sprejet na seji 4. oktobra 2005. Določa cilje, načela in organiziranost za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja, kot temeljne sestavine razvojen politike v Republiki Sloveniji in Evropski Uniji, na državni, regionalni in lokalni ravni, dodeljevanje razvojnih spodbud ter postopek izvedbe projektne financiranja, pri katerem se javna in zasebna sredstva povezujejo za spodbujanje razvoja. Za skladni regionalni razvoj so odgovorne samoupravne lokalne skupnosti in država.

Cilji spodbujanja skladnega regionalnega razvoja so (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, 3. člen):

- zmanjšati razlike v razvitosti gospodarstva in življenjskih možnostih prebivalstva med posameznimi območji v državi,
- preprečiti nastajanje novih območij z večjimi razvojnimi problemi,
- spodbujanje policentričnega razvoja poselitve in policentričnega gospodarstva,
- razvoj in povečanje konkurenčnosti gospodarstva v vseh razvojnih regijah,
- zniževanje stopnje brezposelnosti v razvojnih regijah oziroma povečanje zaposlenosti in odprava strukturnih neskladij na trgu dela,
- povečati blagostanje prebivalstva v razvojnih regijah, ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja in njihovih posebnosti,
- krepitev socialnega kapitala in inovacijske sposobnosti v razvojnih regijah,
- ohranjanje in razvijanje kulturne identitete z ustvarjanjem pogojev za kulturno ustvarjalnost in raznolikost, trajnostni razvoj kulturne dediščine in dostopnost do kulturnih dobrin v razvojnih regijah,
- spodbujanje vse življenjskega učenja v podporo zviševanja izobrazbene ravni prebivalstva in povečanje dostopa do izobraževanja in usposabljanja za vse,
- uveljavljanje celostnega pristopa pri razvoju podeželja,
- zmanjševanje razlik v kakovosti življenja ter ekonomski in socialni blaginji ob upoštevanju varstva okolja, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in zmanjševanje razlik v zdravju,
- uveljavljanje integriranih regionalnih strategij informacijske družbe,
- razvoj območij obeh avtohtonih narodnih manjšin in naselij romske skupnosti v Republiki Sloveniji ter
- spodbujanje gospodarskega sodelovanja s Slovenci iz sveta.

4.2 STRATEGIJA RAZVOJA SLOVENIJE

Eden izmed temeljnih programskih dokumentov je Strategija razvoja Slovenije iz leta 2005 (SRS). Slovenija z včlanitvijo v EU dobiva nov institucionalni in razvojni okvir, ki temeljito spreminja pogoje in načine uresničevanja slovenskega nacionalnega razvoja, zato je potrebna nova strategija. V ospredju nove strategije je celovita blaginja vsakega posameznika in posameznice. Zato se strategija ne osredotoča samo na gospodarska vprašanja, temveč vključuje socialna, zdravstvena, kulturna, okoljska, politična in pravna razmerja. Kot taka predstavlja strategijo trajnostnega razvoja. Temeljni razvojni dokumenti države so imeli doslej predvsem gospodarsko vsebino, čeprav je že strategija iz leta 2001 izhajala iz širše paradigme trajnostnega razvoja. Nova razvojna strategija je širša, ekonomskim, socialnim in okoljskim vprašanjem dodaja politične in kulturne okvire. V razviti sodobni družbi je proizvodnja in razdelitev bogastva povezana s porazdelitvijo tveganj, ki so prav tako gospodarska, socialna, okoljska, politična in kulturna. Samo široko zasnovana strategija lahko ponudi odgovore na pogosto neupravičene strahove sodobne globalizacije in prispeva k razvoju nacionalne identitete.

Največja pomanjkljivost dosedanjih razvojnih strategij je bila njihovo slabo izvajanje ter odsotnost dopolnjevanja in izboljševanja. Nov strateški pristop zato veliko pozornost namenja konkretni izvedbi in stalnemu izboljševanju strategije. Za uspešno izvajanje je ključna jasna opredelitev ciljev in nosilcev ukrepov, predvsem pa vzpostavitev preglednega monitoringa uresničevanja strategije.

Vizije, cilji, strateški ukrepi in akcijski načrti sami po sebi ne pripeljejo do uspeha. To lahko naredijo le ljudje, vrednote, ki jih pri tem usmerjajo. Torej je za uspešno izvedbo strategije pomembna kultura razvojnih sprememb (Strategija razvoja Slovenije, 2005).

Namen SRS je oblikovati celovito strategijo, ki bo zagotovila trajnosti gospodarski, socialni in okoljski razvoj, aktivno in enakopravno vključenost v EU, razvoj kulturne in prostorske identitete ter njene prepoznavnosti v svetu. Potrebno je tudi zagotoviti institucionalno okolje za uspešnejši družbeni razvoj, ki bo zmanjšal zaostanek za najrazvitejšimi državami EU in omogočil nov razvojni preboj, večjo kakovost življenja in celovit človekov napredek sedanjih in prihodnjih generacij ter doseči potrebno stopnjo družbenega soglasja o temeljni razvojni viziji in strateških usmeritvah in s tem okrepiti politično zavezo za uresničevanje strategije s pomočjo razvojnih prioritet, akcijskih načrtov, merljivih ciljev, ukrepov ter opredelitvijo odgovornih nosilcev (Strategija razvoja Slovenije, 2005).

SRS je krovna nacionalna razvojna strategija, ki izhaja iz načela trajnostnega razvoja in integracije razvojnih politik. Področne, sektorske in regijske strategije razvoja, nacionalni programi in drugi razvojni dokumenti morajo biti v svojih vsebinskih opredelitvah skladni s splošnimi strateškimi usmeritvami, hkrati pa morajo biti usklajeni tudi z drugimi dokumenti, ki so namenjeni doseganju istih ali podobnih ciljev. SRS kot krovni strateški razvojni dokument upošteva usmeritve že sprejetih razvojnih dokumentov, ki povezujejo v koherentno celoto in usklajujejo z razvojnimi cilji države kot celote. Izvajanje razvojne funkcije države preko koordinacije področnih politik in uporabe ustreznih finančnih instrumentov bo podrobneje razdelano v Državnem razvojnem programu (v nadaljevanju DRP). DRP je predviden kot način za »prevedbo« strateških usmeritev v konkretne in s proračunskimi možnostmi skladne programe in projekte. DRP je potrebno oblikovati tako, da bo zajemal celovito razvojno politiko države, ki bo po vsebini usklajena s SRS, glede financiranja pa z državnim proračunom in z realnimi možnostmi države za pridobivanje sredstev iz drugih virov. Strategija bo svoje namene dosegla, če bo postala orodje neprestanih družbenih razvojnih sprememb. Zato je potrebno zagotoviti izvajanje in spremljanje uresničevanja sprejete strategije in njeno sprotno dopolnjevanje (Strategija razvoja Slovenije, 2005).

4.3 RAZVOJNO IZHODIŠČE SLOVENIJE

Slovenija je v obdobju tranzicije uspela pomembno zmanjšati svoj zaostanek za povprečjem EU predvsem na področju gospodarskega razvoja. Dosegla je visoko in stabilno gospodarsko rast. Med leti 1993 in 2001 je bila povprečna stopnja realne gospodarske rasti 4,3 odstotka. Slovenija se je do sedaj razvijala kot korporativistična družba, kar je prevladujoč vzorec kontinentalnega dela Evrope. To pomeni, da so za blaginjo državljanov odgovorni predvsem javni sistemi socialne države, v katerih dejavno sodelujejo tradicionalni socialni partnerji (delodajalci in sindikati), manj pa podjetja in posamezniki. Kljub zmanjševanju gospodarskega zaostajanja je ključni razvojni zaostanek Slovenije za povprečjem razširjene EU še vedno prav na področju gospodarske razvitosti, medtem ko so na socialnem okoljskem področju zaostanki manjši in omejeni na posamezne segmente.

V zadnjih nekaj letih se je slovenska gospodarska rast, ob poslabšanju razmer v glavnih gospodarskih partnericah, upočasnila predvsem zaradi počasnega prestrukturiranja gospodarstva in šibke razvojne politike. Dosedanja počasnost prestrukturiranja je rezultat prevladujočega gradualističnega pristopa, ki je bil temeljna značilnost slovenske politično ekonomske tranzicije. Slovenija je ob uspešnem gospodarskem razvoju v obdobju tranzicije uspela ohraniti sorazmerno ugodno raven socialne razvitosti. Dosega pa tudi sorazmerno visoko raven okoljske razvitosti. To dokazuje relativno visok delež obnovljivih virov energije, uvajanje ekoloških metod v kmetijstvu. Slovenija se petnajst let po odpravi socialističnega sistema nahaja v procesih korenitih institucionalnih reform, ki morajo povečati globalno konkurenčnost gospodarstva. Temeljne sposobnosti slovenske družbe, ki bodo ključne za naš nadaljnji razvoj so (Strategija razvoja Slovenije, 2005):

- izgrajena nacionalna identiteta in kultura, ki nas umeščata v jedro evropskega kulturnega in vrednostnega sistema in sta temelj nadaljnega razvoja v svet odprte identitete;
- uspešno izveden projekt vzpostavitve demokratične države in vključitev v Evropsko unijo, ki je dokazal sposobnost skladnega delovanja družbe in soglasno sprejete nacionalne projekte in je temelj našega mednarodnega ugleda;
- družbena stabilnost, ki temelji na socialnem dialogu in omogoča doseganje zadostnega soglasja za potrebe nadaljnje spremembe v smislu oblikovanja bolj dinamične družbe, ki se bo sposobna hitreje odzivati na izzive globalizacije in enotnega evropskega trga;
- makroekonomska stabilnost, ki temelji na uravnoveženih razmerjih vseh temeljnih makroekonomskih spremenljivk in omogoča nominalno konvergenco v EU do leta 2007;
- sorazmerno visoka vlaganja v izobraževanje mlade generacije, ki omogočajo osredotočenje na izboljšanje kakovosti izobrazbe, prilagajanje zahtevam konkurenčnega gospodarstva ter uveljavljanje vseživljenjskega učenja v povezavi z zaposlovanjem;
- srednje visoka vlaganja v raziskave in razvoj in informacijsko komunikacijsko tehnologijo, ki omogočajo, ob spremembi prioritet in spodbud za raziskovalno dejavnost ter ob dodatnih vlaganjih, povečanje inovacijske sposobnosti gospodarstva;
- sorazmerno razvita infrastruktura, ki omogoča osredotočenje na odpravljanje ozkih grl ter na povečanje njene učinkovitosti in trajnostne uporabe;
- primerjalno majhno naraščanje regionalnih razlik, gledano v celoti, kar omogoča osredotočenje na območja, kjer so razvojni zaostanki največji in se povečujejo;
- visoka biotska in pokrajinska raznovrstnost, kakovostno bivalno okolje ter ohranjenost okoljskega kapitala, kar omogoča, da bo gospodarski razvoj lahko tudi trajosten;
- stabilna in varna država z visoko stopnjo nacionalne varnosti.

Štirje strateški cilji razvoja Slovenije so (Strategija razvoja Slovenije, 2005):

- Gospodarski razvojni cilje je v desetih letih preseči povprečno raven ekonomske razvitosti EU in povečati zaposlenost v skladu s cilji Lizbonske strategije.

- Družbeni razvojni cilj je izboljšanje kakovosti življenja in blaginje vseh posameznic in posameznikov, merjene s kazalniki človekovega razvoja, zdravja, socialnih tveganj, družbene povezanosti, vključevanja in zaupanja..
- Generacijski in sonaravni razvojni cilje je uveljavljanje načela trajnosti kot temeljnega kakovostnega merila na vseh področjih razvoja. Načelo trajnosti zahteva, da se potrebe današnjih generacij zadovoljujejo na način, ki ne omejuje možnosti prihodnjih rodov za vsaj enako uspešno zadovoljevanje njihovih potreb.
- Razvojni cilj Slovenije v mednarodnem okolju je, da bo s svojim razvojnim vzorcem, kulturno identiteto in angažiranim delovanjem v mednarodni skupnosti postala v svetu prepoznavna in ugledna država. Slovenija naj postane prostor, kjer se bo srečeval svet, nacionalna identiteta pa hrbtenica za samozavestno vstopanje v svetovne povezave.

4.4 STRATEGIJA REGIONALNEGA RAZVOJA SLOVENIJE

Strategija regionalnega razvoja Slovenije (SRS, 2005) je temeljni strateški dokument slovenske regionalne politike, katerega vizija so uravnoteženi gospodarski, socialni, zdravstveni, kulturni, prostorski in okoljski vidiki razvoja v vseh slovenskih regijah, kar bo zagotovilo visoko življenjsko raven in kakovost zdravja ter bivalnega okolja vseh prebivalcev Slovenije. Vizija stremi k trajnostnemu razvoju v najširšem pomenu, ki optimalno izrablja vse potencialne v regiji, pri tem pa ne zmanjšuje virov in možnosti razvoja prihodnjih generacij. SRS vsebuje 4 strategije (Strategija spodbujanja skladnega regionalnega razvoja, Strategija razvoja institucij regionalne politike, Strategija in politika regionalnih državnih pomoči, Strategija vključevanja Slovenije v strukturno in kohezijsko politiko Evropske unije) ter poglavje o spremljanju in vrednotenju učinkov regionalne politike.

Strategija regionalnega razvoja Slovenije določa:

- nabor prednostnih območij in posebnih ukrepov regionalne politike,
- način vključevanja regionalnih razvojnih programov v programske dokumente za EU,
- regionalno specifične cilje ter usmeritve ministrstev pri dodeljevanju posrednih regionalnih spodbud.

Je podlaga za pripravo regionalno razvojnih programov. Cilji SRS se upoštevajo pri pripravi sektorskih razvojnih programov ministrstev, Državnega razvojnega programa, programskih dokumentov za EU in strateških prostorskih aktov RS.

5 DRŽAVNI RAZVOJNI PROGRAM

Odkar je Slovenija članica EU, se vključuje v razvojno načrtovanje, ki je dogovorjeno na ravni držav članic EU in Evropske komisije. V razvojnem obdobju 2000-2006 se je Slovenija vključila v pripravo Državnega razvojnega programa 2001-2006 in sklenitvijo mednarodne pogodbe z Evropsko komisijo – enotnega programskega dokumenta za obdobje 2004-2006.

Julija 2004 je vlada RS sprejela Načrt priprave Državnega razvojnega programa 2007-2013 (v nadaljevanju DRP), na podlagi katerega je bila imenovana projektna skupina in njen vodja za pripravo strokovnih podlag pri omenjenem razvojnem dokumentu. Na podlagi novih okoliščin doma in v EU, je vlada RS junija 2005 sprejela dopolnjeno različico Načrta priprave Državnega razvojnega programa 2007-2013 ter na njem temelječih strateških dokumentih za izvajanje kohezijske politike EU v Sloveniji ter tako vsebinsko, organizacijsko in postopkovno smiselno zaokrožila področje razvojnega načrtovanja v prihajajoči finančni perspektivi EU 2007-2013.

Osnutek DRP za obdobje 2007-2013 izhaja iz nacionalne strategije razvoja, njegov cilj pa je povečanje gospodarskega, socialnega in okoljskega kapitala v državi. V programu je pet razvojno-investicijskih prioritet: konkurenčno gospodarstvo in hitrejša rast, učinkovito ustvarjanje, dvosmerni pretok in uporaba znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta, učinkovita in cenejša država, moderna socialna država in večja zaposlenost, ter povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja. Iz naštetih prioritet tudi izhajajo investicijski sklopi.

Predvideni obseg finančnih sredstev po skladih znaša 5,458 milijarde evrov. Delež evropskih sredstev znaša 4,551 milijarde, ostalih 907 milijonov evrov pa predstavlja nacionalna udeležba. V kohezijskem skladu je predvidenih skupaj 1,454 milijarde evrov (nacionalna udeležba znaša 218 milijonov evrov), v evropskem skladu za regionalni razvoj pa je predvidenih skupaj 2,174 milijarde evrov. Nacionalna udeležba v tem primeru znaša 326 milijonov evrov (Načrt priprave državnega razvojnega programa 2007-2013, 2005)

Programsko obdobje DRP se bo raztezalo čez sedem let: od 2007 do 2013. V pripravi so zakonske podlage, ki bodo sprejete na ravni EU in ki bodo zagotavljale programiranje in izvajanje kohezijske politike ter politike razvoja podeželja. DRP je institucionalno opredeljen v Zakonu o javnih financah. Za pripravo DRP je odgovorna Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko kot nosilka projekta.

6 REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM

Regionalni razvojni program (v nadaljevanju RRP) je sestavljen iz strateškega in programskega dela. Strateški del regionalnega razvojnega programa se lahko opravi za več razvojnih regij skupaj.

Strateški del regionalno razvojnega programa je sestavljen iz: analize stanja in problemov razvoja, razvojnih predvidevanj sektorskih razvojnih programov, skupnih regionalnih vizij, ciljev in usmeritev ter razvojnih prioritet regije.

Programski del regionalno razvojnega programa pa sestavljajo: razvojni program regionalnega pomena s časovnim in finančnim ovrednotenjem ter navedbo predvidenih virov financiranja, sistemi spremljanja in vrednotenja, organiziranost za izvajanje RRP in ocena vplivov za zdravje, okolje in enake možnosti. RRP predstavlja dogovor med zvezami občin ali občinami in vlado o razvoju regije v programskem obdobju. Uresničuje se z izvedbenimi načrti RRP (Znanstveno raziskovalno središče Bistra Ptuj, 2005).

Regionalna politika je v preteklih letih vzpostavila t.i. razvojna partnerstva v dvanajstih statističnih regijah. Ustanovljene so bile regionalno razvojne agencije, ustanavljajo se partnerski sveti za razvoj človeških virov in pripravljene so bili regionalno razvojni programi. V teku je tudi priprava izvedbenih načrtov, ki predstavljajo vsebinsko utemeljene nabore ključnih regionalnih projektov, ki presegajo občinsko raven. Na ta način je zagotovljen dotok pripravljenih projektov in ustrezna absorpcijska sposobnost na regionalni ravni (Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2007):

6.1 UREDBA O REGIONALNIH RAZVOJNIH PROGRAMIH

Na podlagi devetega odstavka 12. člena in v povezavi s prvim odstavkom 13. člena Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 93/05) ter 22. členom Zakona o javnih financah (Ur. l. RS, št. 79/99) je izdala Vlada Republike Slovenije Uredbo o regionalnih razvojnih programih. Ta uredba določa minimalno obvezno strukturo in metodologijo priprave in izvedbe ter način spremljanja in vrednotenja učinkov regionalnega razvojnega programa. RRP se pripravi za območje razvojne regije v kateri so povezane občine, ki oblikujejo svet razvojne regije in za obdobje Državnega razvojnega programa.

6.2 VSEBINA RRP

Podlaga za pripravo RRP je program priprave, s katerim se določita njegova vsebina in struktura. RRP mora vsebovati naslednje vsebine (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, 12. člen):

- analiza stanja in razvojnih priložnosti regije,

- določitev ciljev RRP in kazalcev merjenja ciljev po prioritetah, programih, ukrepih in projektih,
- določitev razvojnih prioritet, programov in ukrepov RRP z njihovim finančnim ovrednotenjem,
- predstavitev in finančno oceno pomembnejših razvojnih projektov v regiji in
- prikaz aktivnosti za seznanjanje javnosti in izvajanje načela partnerstva sodelujočih institucij v postopku priprave RRP.

RRP regije, v kateri živi avtohtona narodna skupnost ali romska skupnost, vključuje programe razvoja območij na katerih živi skupnost. RRP obmejne regije vključuje programe čezmejnega sodelovanja. RRP regije, v kateri je oblikovano območno razvojno partnerstvo, mora vključevati območni razvojni program. Programi razvoja podeželja, programi razvoja človeških virov in drugi sektorski razvojni načrti, ki se pripravljajo na regionalni ravni, se uskladijo v RRP in območnem razvojnem programu. RRP sprejme Svet regije.

6.3 IZVAJANJE RRP

RRP se izvaja z izvedbenim načrtom. Predlog izvedbenega načrta RRP pripravi subjekt spodbujanja razvoja na regionalni ravni. Izvedbeni načrt RRP mora biti ustrezno strukturiran, usklajen z RRP in mora upoštevati Državni razvojni program ter proračunske okvire na državni in občinski ravni. Izvedbeni načrt RRP se pripravi za triletno obdobje, na osnovi poziva službe. V pozivu službe se določijo roki priprave, obvezna oblika projektnih predlogov in zahtevana dokumentacija ter višina sofinanciranja glede na namen in regijo. V izvedbeni načrt RRP se smiselno vključijo izvedbeni načrti območnih razvojnih programov. Projektni predlogi v izvedbenem načrtu RRP morajo predstavljati zaključeno funkcionalno celoto. Izkazati morajo regionalni pomen in vpliv na dodano vrednost gospodarstva v regiji ter pomen za ustvarjanje novih delovnih mest ali vpliv na izboljšanje stanja okolja in zagotavljanje osnovne komunalne infrastrukture.

Projektni predlog v izvedbenem načrtu RRP mora imeti naslednje obvezne vsebine (Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2006):

- nosilci izvajanja,
- cilji projekta s pripadajočimi aktivnostmi in upravičenimi stroški,
- terminski načrt izvedbe za programsko obdobje,
- načrt financiranja s prikazom stroškov in z navedenimi viri (državni proračun, vključno s posebej izkazanimi sredstvi Evropske unije, proračuni lokalnih skupnosti, ostali domači javni viri in zasebna sredstva) po posameznih letih programskega obdobja,
- geografske lokacije na katerih se bo projekt izvajal.

Izvedbeni načrt RRP sprejme Svet regije.

6.4 REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM STATISTIČNE REGIJE PODRAVJE

Za pripravo Regionalno razvojnega programa Podravske regije so zadolženi Mariborska razvojna agencija, ZRS Bistra Ptuj in Ekonomski inštitut Maribor.

Podravje je regija, v kateri naj bi prebivalci skozi vseživljenjsko učenje, rabo informacijskih tehnologij in povezovanjem za razvoj postali inovativni, konkurenčni in s tem prepoznavni ter odprti za nove izzive. Kakovostno življenje v regiji bi privabljal ljudi različnih znanj in kultur, ki jih bi lahko ob ohranjanju svoje tradicije uspešno vključevali v razvoj ter na različnosti gradili svojo prihodnost.

6.4.1. Splošni cilji programa

Program opredeljuje razvoj v treh ciljih (Mariborska razvojna agencija, 2005):

- cilj 1: povečati prepoznavnost in privlačnost regije za vlaganja, izboljšati podjetništvo, kulturo in dvigniti kakovost kadrov
- cilj 2: povečati samozavest, izobrazbo in inovativnost prebivalcev ter odprtost regije za nove izzive
- cilj 3: izboljšati kakovost življenja v regiji, upošteva načela trajnostnega razvoja

6.4.2 Specifični cilji programa

Na področju razvoja človeških virov in socialnega okolja je cilj zagotoviti razvoj nacionalnih poklicnih kvalifikacij in programov za pridobitev le-teh, pri tem pa se bo potrebno prilagoditi tudi potrebam gospodarstva v regiji. Potreben je razvoj ponudbe formalnih in neformalnih programov izobraževanja oziroma usposabljanja prilagojenim potrebam gospodarstva, ter razviti sistem vseživljenjskega učenja, ki bi vključeval tudi funkcionalno opismenjevanje. Zagotovil bi tudi vzpostavitev mreže višje in visokošolskih programov v regije, ter vključevanje mladih v konkretna delovna okolja v izobraževanju. Cilj predvideva tudi zagotavljanje pomoči pri načrtovanju in izvajanju razvoja človeških virov v podjetjih in pri prestrukturiranju kadrov, ter zagotavljanje večjega vključevanja oseb s posebnimi potrebami v delovno okolje. Cilj programa je tudi zmanjšati število nesreč pri delu, ter vzpostavitev mreže centrov za zagotavljanje kvalitetnejšega življenja starejših. En izmed ciljev je še integracija ljudi s težavami v duševnem zdravju v skupnosti.

Cilji v gospodarstvu so povečati število podjetij v regiji, svetovati podjetnikom pri ustanavljanju novih podjetij in svetovanje pri rasti. Razviti logistično podporo podjetjem. Med drugim urediti cone in obratovanje letališč za blagovni promet. Zaradi visoke brezposelnosti in strukturnega neskladja na trgu dela, povečati zaposlitvene možnosti.

V okolju, prostoru, infrastrukturi in naravni dediščini so cilji izboljšati kakovost podzemnih in površinskih voda, zagotoviti urejenost infrastrukture za zbiranje in čiščenje odpadnih voda. Zagotoviti zdravstveno neoporečno pitno vodo. Vzpostaviti urejeno infrastrukturo za ravnanje z odpadki. Nadalje zagotoviti urejeno infrastrukturo

za ravnanje z odpadki. Eden izmed ciljev je tudi dolgoročni program oskrbe z zdravstveno ustrezno pitno vodo v Podravju. Urediti medobčinsko vodovodno omrežje za izboljšanje oskrbe s pitno vodo. Izgradnja zbirnih centrov ter reciklažnih dvorišč za komunalne odpadke.

V kmetijstvu je glavni cilj diverzifikacija kmetijskih proizvodov, razvoj zelenjadarstva, sadjarstva in vinogradništva. Usmerjanje v ekološko kmetovanje in stabilnejšo kmetijsko proizvodnjo ter varstvo pred točo. Med drugim tudi učinkovitejše ravnanje z gozdovi ter izobraževanje lastnikov in upravljavcev gozdov. Tržno informacijsko logistični sistem kmetijske pridelave v Podravju in povezovanje pridelovalcev kmetijskih pridelkov, trženja prek lastnih blagovnih znamk ter tehnološki razvoj kmetijstva (Mariborska razvojna agencija, 2005).

Na področju turizma in kulturne dediščine razviti turistično destinacijo Pohorje in Maribor z okolico ter vzpostaviti management infrastrukturo. Med drugim pa tudi oblikovati kakovostne turistične produkte, povečati konkurenčnost turističnega gospodarstva, ter zagotoviti omrežje turističnih poti za vključevanje v turistično ponudbo.

Kot je razvidno iz navedbe splošnih in specifičnih ciljev je v ospredju razvoj človeka. Gre za neposredne in posredne projekte in investicije v konkretna območja, panoge, središča. Predvsem zaradi zaostajanja Podravske regije za državnim povprečjem je skrb in smer razvoja usmerjena v izobrazbo, prekvalifikacije delovnih potencialov, gospodarstvo, kmetijstvo in pa v turizem, saj se predvsem zaradi neokrnjene narave in možnosti izkoristka turističnih kmetij kot dodatnega vira zaslužka kmetovalcem splača vlagati v omenjeno panogo. Vsi cilji imajo določene koeficiente, ki jih je treba doseči. Po določenem časovnem obdobju se rezultati ocenijo in se primerjajo s pričakovanimi.

6.5 OBMOČNI RAZVOJNI PROGRAM

Območni razvojni program se lahko pripravi na pobudo občin, ki so vključene v območno razvojno partnerstvo. Cilji ORP in RRP morajo biti usklajeni. ORP je integralni del regionalnega razvojnega programa. ORP se uresničuje z izvedbenimi načrti območnega razvojnega programa, ki so sestavni deli izvedbenih načrtov regionalnega razvojnega programa. Območni in regionalni razvojni programi se pripravljajo sočasno. ORP se lahko pripravi tudi za območje, ki leži v dveh ali več razvojnih regijah. Tako, da se uresničuje z izvedbenimi načrti regionalnih razvojnih programov vključenih razvojnih regij (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, 13. člen). Na območju, kjer sem doma, je bil sprejet ORP Spodnje Podravje 2007-2013, ki je v nadaljevanju podrobneje opisan.

6.6 OBMOČNI RAZVOJNI PROGRAM SPODNJE PODRAVJE 2007-2013

Spodnje Podravje predstavlja znotraj Slovenije območje s skupnimi razvojnimi problemi na eni ter razvojnimi možnostmi na drugi strani, ki se lahko najbolj učinkovito udeležijo v korist vseh prebivalcev območja le, če se območje konstituirajo kot regija in če oblikuje lastno razvojno strategijo ter programe, s katerimi bo čim bolj samostojno usmerjajo svoj prihodnji gospodarski, socialni, kulturni, prostorski in okoljski razvoj.

ORP Spodnje Podravje 2007-2013 je temeljni programski dokument območnega razvojnega partnerstva, ki opredeljuje razvojne prednosti območja, določa razvojne prioritete in vsebuje finančno ovrednotene programe spodbujanja razvoja regije. Vključen je v Regionalni razvojni program (RRP) razvojne regije Podravje.

Območje priprave razvojnega programa je 15 občin Spodnjega Podravja. Opredeljuje glavne razvojne naloge naslednjih občin: Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo Majšperk, Markovci, Podlehnik, Ptuj, Sv. Andraž v Slov. goricah kjer živim, Trnovska vas, Videm, Zavrč in Žetale.

Namen programa je spodbuditi skladen regionalni razvoj ter pomagati občinam pri uresničevanju zastavljenih ciljev. Na ta način naj bi se dosegel uravnotežen gospodarski, socialni in prostorski razvoj, zmanjšale razlike v razvoju med regijami, preprečilo nastajanje novih območij z večjimi razvojnimi problemi, zajezilo beg možganov in izseljevanje prebivalcev, prispevalo k varovanju okolja, narave in kulturne dediščine ter drugega javnega dobrega.

Pri pripravi ORP so upoštevana naslednja načela (Območni razvojni program Spodnje Podravje za obdobje 2007-2013, 2006):

- **»partnerski odnos«** med državo, regijami in območji, med lokalnimi skupnostmi, med poglavitnimi akterji razvojnih programov tako, da bo dokument kompromis interesov vseh akterjev v regiji in hkrati usklajen s prioriteta DRP oziroma strukturnimi in ekonomskimi prioriteta posameznih ministrstev; zagotovljena bo tudi konvergenčnost regijskih in območnih iniciativ s programi EU,
- **»načelo preglednosti«**, s katerim bodo zagotovljene razmejitvene ravni v organizacijski strukturi, transparentnost partnerstev, finančnih virov in nefinančnih pomoči,
- **»vidik dodatne pomoči«**, s čimer razpoložljiva lastna sredstva s smiselno koncentracijo na ključnih projektih maksimalno multipliciramo z razvojnimi sredstvi države in EU;
- **»načelo javnosti«**, ki zagotavlja najvišjo stopnjo vključenosti vseh zainteresiranih v kreiranje skupnega razvoja.

6.6.1 Območno razvojno partnerstvo Spodnje Podravje

Območno razvojno partnerstvo je pogodbeno, javno-zasebno in interesno sodelovanje občin, združenj gospodarstva, nevladnih organizacij in drugih partnerjev na določenem območju. V pogodbi se določijo cilji območnega razvojnega partnerstva, medsebojne pravice in dolžnosti, organiziranost ter naloge pri pripravi in izvedbi ORP. Naloge, ki so v javnem interesu, se financirajo v okviru izvedbenega načrta regionalnega RRP (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, 31. člen).

Na podlagi 31. člena Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 93/05) so župani občin Spodnjega Podravja podpisali »Pogodbo o vzpostavitvi območnega razvojnega partnerstva za območje Spodnje Podravje«, kot obliko interesnega povezovanja ter sodelovanja pri pripravi in izvajanju skupnih in povezanih projektov na območju občin podpisnic. Z vzpostavitvijo območnega

razvojnega partnerstva želijo podpisnice doseči naslednje cilje (Znanstveno raziskovalno središče Bistra, 2005):

- ohraniti in nadalje razvijati območje »Spodnje Podravje« kot funkcionalno zaključeno območje, ki temelji na ozemeljski, gospodarski, politični, kulturni in zgodovinski povezanosti prebivalcev,
- vzpostaviti primerno podporno okolje za hitrejše in usklajeno razreševanje razvojnih in drugih problemov, ki so skupni na območju »Spodnje Podravje«,
- v okviru javno-zasebnega partnerstva in interesnega partnerstva opredeliti razvojne prioritete območja, nosilce in način izvedbe skupnih projektov,
- pravočasno izdelati območni razvojni program za območje »Spodnje Podravje«,
- doseči hitrejšo in enakovredno obravnavo pri opredeljevanju razvojnih prioritet in vključevanju predlogov projektov v regionalni razvojni program regije,
- povečati pripravljenost lokalnih nosilcev na območju za skupno sodelovanje in organizacijsko povezovanje.

Občine Spodnjega Podravja so tako pristopile k pripravi in izdelavi Območnega razvojnega programa za »Spodnje Podravje« v skladu s predpisano metodologijo za pripravo regionalnih razvojnih programov v cilju, da dosežejo (Znanstveno raziskovalno središče Bistra, 2008):

- izdelan območni razvojni program, ki bo opredelil razvojne prednosti in zaostanke območja,
- opredeljene vsebine (kadrovske in finančno ovrednotene programe in projekte) za spodbujanje regionalnega razvoja območja, ki naj se vključijo v Regionalni razvojni program Podravja,
- oblikovanje skupin (političnih voditeljev, gospodarstvenikov in predstavnikov za infrastrukturo na območju), ki odločilno vplivajo na razvoj območja,
- skladno razvojno in prostorsko načrtovanje na območju,
- tesnejše sodelovanje nosilcev razvoja in skupin, usposobljenih za izvajanje programov, ukrepov in projektov na območju razvojnega partnerstva.

Podpisnice Območnega razvojnega partnerstva Spodnje Podravje so na svoji 1. seji, 3.7.2006 ustanovile Območni razvojni svet kot usklajevalno telo za spremljanje, koordiniranje in odločanje o aktivnostih Območnega razvojnega partnerstva Spodnje Podravje. Člani Območnega razvojnega sveta so župani občin Spodnje Podravje. Mandat Območnega razvojnega sveta je vezan na pripravo in izvajanje območnega razvojnega programa za posamezno programsko obdobje.

Naloge Območnega razvojnega sveta so (Znanstveno raziskovalno središče Bistra, 2008):

- sprejemanje vseh odločitev povezanih z delovanjem območnega partnerstva za »Spodnje Podravje«,
- sprejemanje odločitev v postopku priprave, potrjevanja, usklajevanja in izvajanja območnega razvojnega programa in njegovega programskega dela,
- sodelovanje v postopkih priprave in sprejemanja ORP Spodnje Podravje,
- sprejem pravil svojega delovanja,
- obravnava drugih zadev razvojnega pomena.

Za strokovne naloge povezane s pripravo in izvajanjem območnih razvojnih programov so podpisnice Območnega razvojnega partnerstva Spodnje Podravje pooblastile Znanstvenoraziskovalno središče Bistra Ptuj.

6.6.2 Zakonska podlaga za pripravo Območnega razvojnega programa Spodnje Podravje

ORP Spodnje Podravje za obdobje 2007-2013 je pripravljen na podlagi Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur.l. RS, št. 93/05). Območni razvojni program je temeljni programski dokument na subregionalni ravni, ki opredeljuje razvojne prednosti razvojne subregije, določi razvojne prioritete in vsebuje finančno ovrednotene programe spodbujanja razvoja v razvojni subregiji, medtem ko je izvedbeni načrt območnega razvojnega programa nabor usklajenih razvojnih projektov, ki predstavljajo uresničevanje regionalnega razvojnega programa.

Z zakonom določeni cilji spodbujanja skladnega regionalnega razvoja so (ZRS Bistra, 2008):

- zmanjševanje razlik v gospodarski razvitosti in življenjskih možnostih prebivalstva med posameznimi območji v državi,
- preprečevanje nastajanja novih območij z večjimi razvojnimi problemi,
- spodbujanje policentričnega razvoja poselitve in policentričnega gospodarskega razvoja,
- razvoj in povečanje konkurenčnosti gospodarstva v vseh razvojnih regijah, ob upoštevanju njihovih posebnosti,
- zniževanje stopnje brezposelnosti v razvojnih regijah oziroma povečanje zaposlenosti in odprava strukturnih neskladij na trgu dela,
- povečanje blagostanja prebivalstva v razvojnih regijah, ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja in njihovih posebnosti,
- krepitev socialnega kapitala in inovacijske sposobnosti v razvojnih regijah,
- ohranjanje in razvijanje kulturne identitete z ustvarjanjem pogojev za kulturno ustvarjalnost in raznolikost, trajnostni razvoj kulturne dediščine in dostopnost do kulturnih dobrin v razvojnih regijah,
- spodbujanje vseživljenjskega učenja v podporo zviševanju izobrazbene ravni prebivalstva in povečanju dostopa do izobraževanja in usposabljanja za vse,
- uveljavljanje celostnega pristopa pri razvoju podeželja,
- zmanjševanje razlik v kakovosti življenja ter ekonomski in socialni blaginji ob upoštevanju varstva okolja, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in zmanjševanje razlik v zdravju,
- uveljavljanje integriranih regionalnih strategij informacijske družbe,
- razvoj območij obeh avtohtonih narodnih manjšin in naselij romske skupnosti v Republiki Sloveniji ter
- spodbujanje gospodarskega sodelovanja s Slovenci iz sveta.

Cilji ORP in RRP mora biti usklajeni. ORP je integralni del regionalnega razvojnega programa. Pri pripravi ORP se smiselno uporabljajo določbe o pripravi regionalnega razvojnega programa. ORP se pripravlja sočasno z regionalnim razvojnim programom. ORP se uresničuje z izvedbenimi načrti območnega razvojnega programa, ki so sestavni del izvedbenih načrtov regionalnega razvojnega programa. Z območnim razvojnim programom se uskladijo razvojni cilji na področju gospodarskega, socialnega, izobraževalnega, javno-zdravstvenega, prostorskega in okoljskega ter kulturnega razvoja v razvojni regiji ter določijo instrumenti in viri za

njihovo uresničevanje. ORP Spodnje Podravje sprejme Območni razvojni svet Spodnje Podravje.

6.6.3 Vsebina območnega razvojnega programa Spodnje Podravje

ORP Spodnje Podravje za obdobje 2007-2013 obsega **strateški del**, v katerem je analizirana razvojna situacija območja Spodnje Podravje, ugotovljeni ključni razvojni problemi in priložnosti območja, usklajena razvojna vizija in razvojne prioritete, opredeljeni strateški in specifični razvojni cilji in aktivnosti za njihovo realizacijo ter **programski del**, v katerem so navedeni glavni programi, ukrepi, cilji in aktivnosti za uresničevanje razvojnih prioritet, kazalci za merjenje njihove uspešnosti, finančno-organizacijski okvir za njihovo izvedbo ter postopki spremljanja, vrednotenja ter dopolnjevanja ORP Spodnje Podravje.

Za pripravo ORP so bila upoštevana tudi določila naslednjih predpisov (ZRS Bistra, 2008):

- Uredba o regionalnih razvojnih programih (Uradni list RS, št. 31/06),
- Pravilnik o organizaciji in pogojih za opravljanje nalog regionalne razvojne agencije (Uradni list RS, št. 52/00, 111/00, 44/01),
- Uredba o splošnih pogojih delovanja Javne agencije Republike Slovenije za regionalni razvoj, (Uradni list RS, št. 62/03),
- Uredba o pogojih in merilih za dodeljevanje spodbud, pomembnih za skladni regionalni razvoj (Uradni list RS, št. 59/00, 60/01, 110/04),
- Navodilo o prednostnih območjih dodeljevanja spodbud, pomembnih za skladni regionalni razvoj (Uradni list RS, št. 44/01),
- Pravilnik o regionalni karti za izvajanje politike regionalnih državnih pomoči v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 58/01, 37/04),
- Uredba o standardni klasifikaciji teritorialnih enot (Uradni list RS, št. 28/2000).

6.6.4 Izhodišča in strategije na katerih naj temelji razvoj območja Spodnje Podravje

ORP Spodnje Podravje za obdobje 2007-2013 temelji na vrsti strateških in programskih dokumentov, ki so bili za potrebe občin pripravljene v zadnjih letih. Med njimi velja posebej izpostaviti (ZRS Bistra, 2008):

- Revit katalog, projekt Ptuj-Poetovio za obdobje 1993-1994,
- Utemeljitev oblikovanja območja s posebnimi razvojnimi problemi (2000),
- Integralni razvojni program občine Kidričevo (2001),
- Regionalni razvojni program funkcionalno zaključene regije UE Ptuj in UE Lenart za obdobje 2002-2006,
- Regionalni razvojni program statistične regije Podravje za obdobje 2002-2006,
- Integralni razvojni program Mestne občine Ptuj za obdobje 2004-2008.

Poleg tega pa program temelji še na državnih izhodiščih, in sicer:

- Državni razvojni programu 2007-2013,
- Strategija razvoja Slovenije,
- Strategija prostorskega razvoja Slovenije,
- Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2013,
- Nacionalni strateški referenčni okvir,

- Operativni program za krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013,
- Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013,
- Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013,
- Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007-2013,
- Okvir gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji,
- Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja za obdobje 2007-2013.

6.7 INSTITUCIJE REGIONALNE RAZVOJNE POLITIKE

Organ, pristojen za regionalni razvoj, v sodelovanju z drugimi ministrstvi, ki dodeljujejo regionalne spodbude, skrbi za oblikovanje nacionalnih ciljev regionalne politike in njihovo uresničevanje v okviru ekonomske politike vlade in kohezijske politike EU.

Organ ima na področju regionalnega razvoja naslednje naloge in pristojnosti (Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2007):

- usklajuje regionalne spodbude in določa ter financira posebne ukrepe regionalne politike;
- vodi pripravo in nadzoruje ter koordinira izvajanje Državnega razvojnega programa;
- opravlja naloge organa upravljanja programov iz naslova kohezijske politike EU ter vodi pripravo sporazumov z EU;
- opravlja naloge povezane s procesi oblikovanja evro-regij in drugih čezmejnih regionalnih razvojnih povezav;
- spodbuja poslovno in znanstveno raziskovalno sodelovanje s Slovenci iz sveta preko Razvojno poslovnega sveta za Slovence iz sveta;
- izvaja koordinacijo politike trajnostnega razvoja preko Sveta za trajnostni razvoj in njegovega sekretariata;
- predlaga vladi odločitve, ki jih ta sprejme izza izvrševanje ustanoviteljskih pravic in dolžnosti RS v Javnem skladu RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja;
- vzpostavi enotni informacijski sistem na področju spodbujanja regionalnega razvoja.

6.8 SVET ZA STRUKTURNO POLITIKO

Svet za strukturno politiko je odgovoren za usklajenost predlogov dokumentov za izvajanje regionalne politike in za usklajevanje državnih regionalnih spodbud ter spodbud iz sredstev kohezijske politike. Svet za strukturno politiko vodi minister pristojen za regionalni razvoj.

Svet opravlja naslednje naloge (ZRS Bistra, 2008):

a) obravnava in z vidika skladnega regionalnega razvoja in vključevanja Slovenije v mednarodno strukturno pomoč, ureja in medresorsko usklajuje dokumente dolgoročnega razvojnega načrtovanja:

- strategijo gospodarskega razvoja Slovenije,
- razvojne strategije in nacionalne programe sektorjev in področij,
- regionalne razvojne programe,
- državni razvojni program Republike Slovenije;

b) usklajuje pobude in predlaga vladi spremembe in dopolnitve dokumentov dolgoročnega razvojnega načrtovanja iz prejšnje točke, ministru, pristojnemu za prostor, pa predlaga pripravo oziroma spremembe ustreznih prostorskih aktov iz državne pristojnosti;

c) na podlagi predhodnega mnenja Agencije Republike Slovenije za regionalni razvoj obravnava regionalne razvojne programe in jih medresorsko usklajuje;

d) spremlja izvajanje Državnega razvojnega programa Republike Slovenije

e) obravnava in usklajuje izhodišča za pripravo proračunskega memoranduma v delu, ki se nanaša na izvajanje dokumentov dolgoročnega razvojnega načrtovanja z vidika uresničevanja teh dokumentov in vidika skladnega regionalnega razvoja;

f) obravnava načrt razvojnih programov proračuna v delu, ki se nanaša na izvajanje Državnega razvojnega programa Republike Slovenije in z vidika uresničevanja tega programa;

g) medresorsko usklajuje spodbude ter druge oblike pomoči in aktivnosti, pomembne za skladni regionalni razvoj;

h) obravnava in medresorsko usklajuje pripravo mednarodnih pogodb o sofinanciranju Državnega razvojnega programa Republike Slovenije, v času izvajanja tega programa pa usklajuje tekoče odločitve ter politiko ministrstev in vlade do mednarodnih finančnih skladov in tujih donatorjev;

i) opravlja druge naloge, povezane s strukturno in regionalno politik

7 JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA REGIONALNI RAZVOJ IN RAZVOJ PODEŽELJA

Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja je javni finančni sklad, ki je namenjen trajnejšemu doseganju ciljev na področju regionalnega razvoja in razvoja podeželja. Sklad dodeljuje in posreduje regionalne spodbude iz svojega namenskega premoženja in državnega proračuna. Pri dodeljevanju spodbud izvaja politiko spodbujanja skladnega regionalnega razvoja. Izvaja promocijo projektnega financiranja in zagotavlja strokovno podporo pri izdaji ustreznih predpisov projektnega financiranja.

Dejavnosti javnega sklada so; urejanje gospodarskih področij za učinkovitejšo poslovanje, drugo kreditiranje in drugo finančno posredništvo.

Javni sklad se pri svojem delu povezuje s Službo vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja in regionalnimi razvojnimi agencijami ter z drugimi organizacijami. Organi sklada so: nadzorni svet, ki ga sestavljajo predsednik in šest članov ter uprava sklada, ki ga sestavljajo predsednik in namestnik predsednika (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, 20. člen).

7.1 VIRI SREDSTEV SKLADA

Sredstva za opravljanje dejavnosti (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, 22. člen):

- namensko premoženje sklada, ki ga zagotavlja ustanovitelj iz namenskih sredstev državnega proračuna,
- razvojna sredstva, ki jih zagotavlja ustanovitelj iz državnega proračuna za regionalne spodbude,
- stvarno državno premoženje, ki ga prenese ustanovitelj na sklad namensko za izvajanje instrumentov sklada,
- mednarodni viri,
- donacije.

Sredstva proračuna pridobiva sklad za izvajanje finančnih spodbud, na podlagi pogodb z organom, pristojnim za regionalni razvoj in drugimi ministrstvi.

7.2 FINANCIRANJE INSTITUCIJ NA REGIONALNI RAVNI

Naloge na regionalni ravni, ki so v javnem interesu, se delno financirajo iz državnega proračuna kot regionalna spodbuda. Obseg financiranja iz državnega proračuna se določi na podlagi dejanskega obsega programa po merilih in kriterijih, ki jih določi minister, pristojen za regionalni razvoj, upošteva indeks razvojne ogroženosti ter

druge omejitvene dejavnike razvoja. Sredstva se zagotavljajo v obliki transferja sredstev na podlagi pogodbe, ki jo skleneta organ, pristojen za regionalni razvoj, in zveza oziroma subjekt iz 29. člena Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, če zveza ni ustanovljena. Pogoj za sklenitev pogodbe je, da zveza ali občine in drugi partnerji na razvojni ravni razvojne regije sklenejo pogodbo o zagotavljanju razlike sredstev, potrebnih za opravljanje nalog, ki so v javnem interesu.

7.3 ZVEZA OBČIN NA RAVNI RAZVOJNE REGIJE

Občine lahko ustanovijo zvezo občin za opravljanje razvojne funkcije na ravni celotne razvojne regije. Poglavitne naloge zveze so (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, 23. člen):

- sprejem regionalnega razvojnega programa,
- potrjevanje kriterijev za pripravo seznama prioriternih regionalnih razvojnih projektov,
- imenovanje predstavnikov občin v regionalnem razvojnem svetu,
- imenovanje predstavnikov v razvojni svet kohezijske politike,
- določanje organiziranosti institucij na ravni razvojne regije ter ustanovitev in izvrševanje upravljalских pravic v pravni osebi,
- sklenitev pogodbe o financiranju delovanja regionalnih institucij med zvezo ali občinami in z drugimi partnerji na ravni razvojne regije,
- nadzor nad delom subjekta,
- predstavljanje razvojne regije in sodelovanje z regijami drugih držav.

Organ odločanja zveze je svet regije, sestavljen skladno s statutom in določbami zakona o lokalni samoupravi, ki se nanašajo na svet zveze.

7.4 REGIONALNO RAZVOJNI SVET

Regionalno razvojni svet ustanovi zveza. Če občine ustanovijo zveze, lahko neposredno ustanovijo regionalni razvojni svet.

Naloge (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, 24. člen):

- sprejemanje sklepov o pripravi regionalnega razvojnega programa ter drugih odločitev v postopku njegove prijave,
- priprava predloga izvedbenega načrta regionalnega razvojnega programa,
- spremljanje in vrednotenje regionalnega razvojnega program,
- imenovanje predstavnikov v razvojni svet kohezijske regije,
- sodelovanje v programskih svetih za pripravo regionalnih zasnov prostorskega razvoja na območju razvojne regije,
- imenovanje vodij odporov regionalnega razvojnega sveta,
- sprejem pravil svojega delovanja,
- obravnava drugih zadev regionalnega pomena.

7.5 REGIONALNE RAZVOJNE AGENCIJE

Regionalna razvojna agencija (v nadaljevanju RRA) je ustanovljena za eno ali več statističnih regij, pri čemer država spodbuja njihovo oblikovanje, vendar brez neposredne državne prisile. Občine se prostovoljno povežejo za načrtovanje razvoja na področju regije in v ta namen ustanovijo RRA, ki je kraj usklajevanja lokalnih in državnih interesov ter javnih in podjetniških interesov regionalnega razvoja. Občine imajo možnost, da opravljanje nalog RRA zaupajo obstoječi ustanovi v regiji, če ta izpolnjuje pogoje. Država lastniško ne vstopa v RRA, spodbuja pa njihovo neprofitnost in solastništvo občin in podjetij (Čelan et al., 2000).

RRA opravlja naloge za lokalne skupnosti, ki jih le ta glede na svojo teritorialno območje pokriva. RRA se financirajo iz sredstev ustanoviteljev in iz sredstev za izvajanje projektov v okviru programov državnih razvojnih spodbud, mednarodnih pomoči ter ostalih sredstev zainteresiranih naročnikov. V praksi se je v Sloveniji izoblikovalo več tipov RRA. Najpogostejše so bile RRA organizirane v okviru obstoječih razvojnih organizacij. Te organizacije izvajajo naloge RRA pa tudi množico ostalih nalog, ki so jih opravljali že prej. V večini primerov gre za regionalne podjetniške centre (Čelan et al., 2000).

7.6 »MREŽNE RRA«

V nekaterih regijah so se oblikovale t. i. mrežne RRA. Značilnost mrežne RRA je, da naloge regionalne razvojne agencije v statistični regiji ne opravlja le ena inštitucija, pač pase za opravljanje nalog pogodbeno poveže več institucij. Od teh razvojnih organizacij le ena prevzame naloge usklajevanja in zunanjega predstavljanja RRA, ostale organizacije pa se posvetijo izvrševanju s pogodbo določenih nalog. Nosilna organizacija prejme soglasje občin in celotne regije. Izdelava RRP v mrežnih regionalno razvojnih agencijah poteka na podlagi pogodb med razvojnimi organizacijami (predvsem so to lokalni in regionalni podjetniški centri), pri čemer se vsaka organizacija posveti izdelavi RRP na področju, za katerega je najbolje usposobljena (gospodarstvo, prostor in infrastruktura, človeški viri, naravni viri, okolje) oziroma na geografskem področju, ki ga pokriva (Čelan et al., 2000).

Znanstveno raziskovalno središče Bistra od leta 2004 ni več mrežna RRA. To pomeni da ni več enakopravnega statusa. Vendar pa mrežnih regionalno razvojnih agencij uradno več ni.

7.7 DRŽAVNE SPODBUDE ZA SKLADNI REGIONALNI RAZVOJ

Država spodbuja skladen regionalni razvoj z razvojem mreže regionalnih institucij, investicijami državnega pomena in dodeljevanjem regionalnih spodbud. Viri državnih spodbud za skladni regionalni razvoj so javna sredstva, ki zajemajo tudi razvojna sredstva EU. Regionalne spodbude se dodeljujejo vsem razvojnim regijam, upoštevaje prioritete, izhajajoče iz njihovih regionalnih in razvojnih programov. Proračunski uporabniki upoštevajo prednostna območja dodeljevanja spodbud pri pripravi svojih programov in v razpisnih merilih javnih razpisov. Pri programskem

financiranju dodelijo prednostnim območjem ustrezno večji obseg sredstev oziroma pripravijo posebne ukrepe in sheme državnih pomoči za posamezna prednostna območja. Pri javnih razpisih določijo pri izboru dodatne točke tistim projektom, ki prihajajo iz prednostnih območij. Na podlagi ciljev Državnega razvojnega programa in programskih dokumentov za EU, pripravijo svet regij izvedbene načrte regionalnih razvojnih programov. Vlada pri odločitvi predloga proračuna neposrednih proračunskih uporabnikov, ki dodeljujejo regionalne spodbude, upošteva tudi izvedbene načrte regionalnih razvojnih programov (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja 32. člen).

Regionalne spodbude se dodeljujejo v obliki (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja 36. člen):

- subvencij,
- ugodnih posojil,
- poroštev,
- davčnih oprostitev in olajšav, kot so določene z davčnimi predpisi,
- kapitalskih vložkov,
- prenosa državnega premoženja v upravljanje javnim skladom, z namenom vlaganja tega premoženja v regionalne razvojne projekte,
- prenosa državnega premoženja v last, posest ali upravljanje občinam in zvezam občin z namenom uporabe tega premoženja v razvojne namene.

7.8 REGIONALNE DRŽAVNE POMOČI

Regionalne spodbude, ki so po značaju regionalne državne pomoči, se dodeljujejo v skladu s predpisi, ki urejajo dodeljevanje državnih pomoči. Vlada z uredbo določi kriterije in pogoje za dodeljevanje regionalnih državnih pomoči, upošteva določila politike državne pomoči v EU.

Pri postopku za izvajanje projektnega financiranja uporabniki državnega in občinskega proračuna morajo izvajati projektno financiranje v skladu z določbami Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Uporabnik pred začetkom projektnega financiranja izvede predhodni postopek, ki ga izda na lastno pobudo ali na podlagi vloge o zainteresiranosti. Namen tega postopka je, da se skladno z načelom o sodelovanju zasebnih in javnih sredstev pri spodbujanju razvoja ugotovi, ali so izpolnjeni ekonomski, pravni, tehnični, okolje varstveni ali ostali pogoji za izvedbo postopka (Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, 34. člen).

Projekt se lahko izbere tudi brez objave javnega poziva (Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2007):

- če tako določa zakon,
- za dejavnost ali programe, ki so tajni, v skladu s predpisi o varovanju tajnih podatkov, če bi bilo z javno objavo ali pozivom onemogočeno varovanje njihove tajnosti,
- kadar nastopijo razlogi, ki jih uporabnik ni mogel predvideti in jih ni mogoče pripisati uporabniku in ki ne dopuščajo, da se izvede postopek na podlagi javnega poziva,

- ko obstaja le en možni izvajalec projekta.

7.9 EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESSR), ustanovljen leta 1975, je del sistema štirih strukturnih skladov Evropske unije (EU), ki ga sestavljajo še Evropski socialni sklad (ESS), Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad (EKUJS) – usmerjevalni oddelek in Finančni instrument za usmerjanje ribištva (FIUR).

Strukturni skladi predstavljajo osrednji finančni instrument regionalne politike EU, s katero le-ta prispeva k zmanjševanju gospodarskih in socialnih razlik med regijami znotraj enotnega evropskega trga ter vzpodbuja njihov uravnoteženi in trajnostni razvoj. Sredstva, ki jih EU nameni ESRR in drugim strukturnim skladom, se porabijo za finančno podporo projektov v javnem in zasebnem sektorju, za katere se oceni, da bodo v danih okoliščinah lahko največ prispevali k ciljem regionalne politike. Ta sredstva z vidika končnih prejemnikov pomenijo dopolnilni vir financiranja projektov. Omogočajo jim, da izvedejo projekte, za katere bi težko zbrali dovolj lastnih sredstev za zaprtje finančne konstrukcije (Služba vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2007).

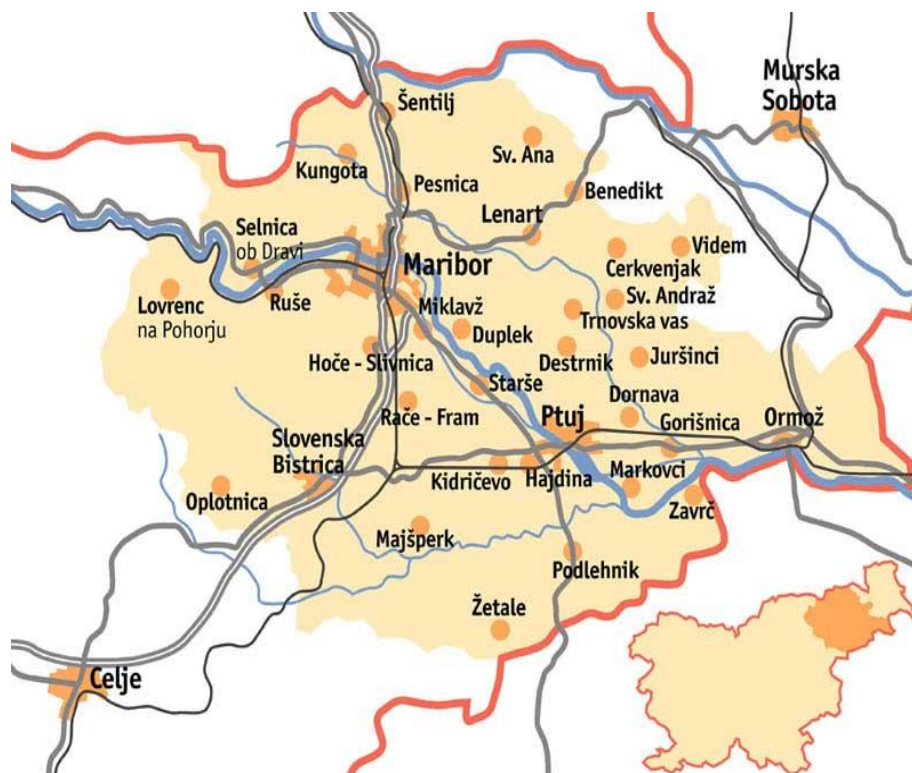
Z vstopom v EU si je tudi Slovenija zagotovila pravico do črpanja sredstev iz ESRR. Dostop do ESRR za državo pomeni nov instrument za vzpodbujanje gospodarske rasti in zaposlenosti, za podjetja in druge možne prejemnike sredstev pa dodaten vir sofinanciranja projektov.

8 BISTRA

8.1 STATISTIČNA REGIJA PODRAVJE

Podravska regija je po številu prebivalcev druga največja statistična regija (na območju regije živi 16,1% slovenskega prebivalstva in z 2170 km²) obsega dobro desetino slovenskega ozemlja. Vključuje kar 34 občin: Lenart, Benedikt, Sv. Ana, Cerkevjak, Ormož, Ptuj, Hajdina, Destrnik, Trnovska vas, Sv. Andraž v Slovenskih goricah kjer tudi živim, Videm, Podlehnik, Slovenska Bistrica, Oplotnica, Pesnica, Kungota, Šentilj, Maribor, Hoče Slivnica, Miklavž na Dravskem polju, Duplek, Rače-Fram, Starše, Ruše, Lovrenc na Pohorju in Selnica ob Dravi. Je tretja najgosteje naseljena statistična – povprečna gostota poselitve je 147 prebivalcev/km² (gosteje poseljeni sta le Zasavska in Osrednje slovenska regija). Najpogostejša naseljenost je v okolici mesta Maribor in Ptuja, na območju Haloz in Slovenskih Goric pa je gostota prebivalstva pod slovenskim povprečjem.

Slika 1: OBMOČJE PODRAVSKE REGIJE

Vir: Regionalno razvojni program za Podravsko regijo 2007-2013, 2007

8.2 PREDSTAVITEV ZNANSTVENORAZISKOVALNEGA SREDIŠČA BISTRA PTUJ

ZRS Bistra Ptuj je prva uradno registrirana interdisciplinarna raziskovalna institucija na Slovenskem. Razvilo se je iz Biroja za strateško tehnološki razvoj s skrajšanim imenom BISTRA, ki je bil ustanovljen leta 1994 za potrebe načrtovanja in vodenja razvoja občine in bodoče pokrajine. Med njegove osnovne naloge sodi tudi povezovanje in prenos znanj iz univerz in inštitutov v gospodarstvo in drobno gospodarstvo ter soustvarjanje razvojnih idej podjetij in prenos le-teh v raziskovalne institucije. Ustanovitelj zavoda je bila nekdanja občina Ptuj in Ministrstvo za znanost in tehnologijo Republike Slovenije. Lastni institucionalni razvoj in potrebe okolja so narekovale odpiranje novih raziskovalnih polj - zlasti s področja humanistike in družboslovja. Pri teh prizadevanjih jih je v obliki soustanoviteljstva podprl Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti. V letu 1998 so ob dopolnitvi dejavnosti na področju humanistike in družboslovja spremenili tudi ime institucije.

Znanstvenoraziskovalno središče Bistra Ptuj, skrajšano ZRS BISTRA Ptuj, je javni zavod za interdisciplinarne raziskave in razvoj. Rezultati dela so namenjeni oblikovanju razvojne vizije in strategije širše lokalne skupnosti ter njene umestitve v nacionalni in mednarodni prostor. Dejavnost, ki je povezana z raziskovanjem, eksperimentalnim razvojem, svetovanjem in izobraževanjem, je namenjena aplikativnim razvojnim projektom različnim naročnikom doma in po svetu. Pri raziskovalno razvojnih projektih strmijo k povezovanju naravoslovnih, tehničnih, humanističnih in družboslovnih znanosti ter umetnosti. Mednarodne primerjalne prednosti okolja tičijo v tradicijah, ki jih želijo raziskovati in razvijati. Spoštljiv, kritičen in razvojni pristop do tradicij, raznovrstnih regionalnih kultur in narave, umeščajo v strukturalne globalne megatrende. Razvojni projekti so zasnovani tako, da povezujejo tradicionalna znanja in modrosti s sodobnimi tehnologijami. Stalnica njihovega delovanja je usmerjena k vzbujanju najrazličnejših oblik ustvarjalnosti ter k nenehni popularizaciji »znanosti za razvoj« med različnimi socialnimi strukturami. ZRS Bistra Ptuj povezuje in združuje razvojne potenciale za pospeševanje razvojne odličnosti. Med osnovne naloge ZRS Bistra Ptuj sodi povezovanje in prenos znanj iz univerz in inštitutov v gospodarstvo in drobno gospodarstvo ter soustvarjanje razvojnih idej podjetij in prenos le-teh v raziskovalne institucije. Mednarodne primerjalne prednosti okolja tičijo v tradicijah, ki jih želijo raziskovati in razvijati. Pri raziskovalno razvojnih projektih strmijo k povezovanju naravoslovnih, tehničnih, humanističnih in družboslovnih znanosti ter umetnosti. ZRS Bistra Ptuj je znanstveno-raziskovalna in razvojna institucija, ki skrbi za vsebinsko pospeševanje razvojne odličnosti okolja v katerem deluje, na vseh področjih njenega delovanja in po mednarodno primerljivih kriterijih. Dejavnost dopolnjujejo z aktivnostmi, ki so povezane z opravljanjem nalog Regionalno razvojne agencije, kot tiste institucije, ki v skladu z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, skrbi za pospeševanje vseh oblik razvoja na lokalnem, regionalnem, nacionalnem in mednarodnem nivoju. Dejavnosti dopolnjujejo tudi s programi in projekti PCMG (Znanstveno raziskovalno središče Bistra, 2008).

ZRS Bistra predstavlja podporni steber razvojnega okolja regije, namenjenega lokalnim skupnostim ter podjetjem. Ustvarja kreativni raziskovalni prostor med gospodarstvom in akademskim okoljem.

Bistvo njihovega delovanja je pospeševanje razvojne odličnosti lokalnega okolja Spodnje Podravje na mednarodno primerljivem nivoju. Povezovanje in prenos znanj iz univerz in inštitutov v gospodarstvo in drobno gospodarstvo ter soustvarjanje razvojnih idej podjetij in prenos le-teh v raziskovalne institucije.

Slika 2: Logotip ZRS Bistra

Vir: Znanstveno raziskovalno središče Ptuj, 2008

8.3 OPRAVLJANJE NALOG REGIONALNO RAZVOJNE AGENCIJE

Regionalna razvojna agencija (RRA) opravlja naloge za lokalne skupnosti, ki jih le ta glede na svojo teritorialno območje pokriva. Vsaka razvojna organizacija (RRA) predstavlja samostojni subjekt, ki deluje v skladu z ustanovitvenimi akti, zakoni, podzakonskimi akti, statutom, pogodbami med naročniki ter drugimi obligacijskimi dokumenti. Iz teh so razvidne posamezne pravice in obveznosti pogodbenih strank do ustanoviteljev, soustanoviteljev in pogodbenih partnerjev.

Za opravljanje nalog regionalno razvojne agencije so občine Spodnje Podravje (naročnice) pooblastile ZRS Bistra Ptuj, da opravlja/izvaja naloge, povezane s pospeševanjem skladnega regionalnega razvoja, izhajajoč iz določil Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja ter njegovih podzakonskih aktov. Med

najpomembnejše naloge sodi priprava razvojnih projektov, za katere so namenjene regionalne spodbude Ministrstva za gospodarstvo in Javnega sklada za razvoj malega gospodarstva, ki se dodeljujejo za:

- **Sofinanciranje podjetniških projektov**

Upravičenci so lahko gospodarske družbe, zadruga oziroma zadružne zveze, fizične osebe, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo, samostojni podjetniki in obrtniki, registrirani v Republiki Sloveniji in fizične osebe – začetniki (ki se morajo inkorporirati po zaključku investicije) za sofinanciranje projektov, s katerimi se izvajajo podprogrami usklajenega regionalnega razvojnega programa. Sredstva se dodeljujejo v obliki subvencij, ugodnih posojil, kapitalskih vložkov in poroštev.

- **Izgradnjo naprav lokalne in regionalne infrastrukture**

Investitorji so lahko občine, opredeljene z Uredbo. Sredstva so namenjena za izgradnjo naprav lokalne in regionalne infrastrukture. Sredstva se dodeljujejo v obliki povratnih in nepovratnih sredstev.

- **Izgradnjo podjetniške infrastrukture**

Upravičenci so lahko občine ali druge organizacije, ki jih občine in drugi nosilci regionalnega razvoj pooblastijo za izvajanje projektov za izvajanje podprogramov usklajenega regionalnega razvojnega programa. Sredstva se dodeljujejo v obliki povratnih in nepovratnih sredstev, kapitalskih deležev, jamstev in s prenosom državnega premoženja, skladno z veljavnimi predpisi.

- **Pripravo regionalnih razvojnih programov in pridobivanje ustrezne dokumentacije ter pripravljanih del za izvedbeni del RRP**

Upravičenci so regionalne razvojne agencij, evidentirane pri agenciji, ki izpolnjujejo pogoje določene v pravilniku o organizaciji in pogojih za opravljanje nalog regionalne razvojne agencije.

- **Usposabljanje kadrov in regionalnih razvojnih agencij za izvajanje regionalne strukturne politike**

Upravičenci za sredstva so regionalne razvojne agencije, evidentirane pri agenciji, ki izpolnjuje pogoje določene v pravilniku. Sredstva se dodeljujejo v obliki povratnih in nepovratnih sredstev ter kapitalskih vložkov, skladno z veljavnimi predpisi.

8.4 DEJAVNOSTI BISTRA

ZRS Bistra deluje na treh področjih, in sicer (Znanstveno raziskovalno središče Bistra, 2008):

Znanstveno raziskovalno in razvojno središče:

- Raziskave na področju naravoslovja in tehnike (ustvarjanje novega temeljnega in aplikativnega znanja na področju kemijskih, biotehnoških, ekoloških in drugih naravoslovno-tehniških znanosti),
- Raziskave na področju humanistike in družboslovja (celostno disciplinarno in interdisciplinarno raziskovanje ter razvoj tradicij in kultur).

Regionalni razvoj in podjetništvo-celovita razvojna organizacijsko-tehnična in finančna podpora razvojnemu zagonu Spodnjega Podravja:

- Spodbujanje skladnega regionalnega razvoja,
- Celovite podporne storitve za vse ciljne skupine mikro, malih in srednjih podjetij, potencialne osebne ter druge končne uporabnike.

Projektno delo – delovanje ZRS Bistra temelji na projektnem delu, ki bistveno vpliva na razvoj lokalnega okolja. Projekte delimo na:

- nacionalne projekte
- mednarodne projekte

8.4.1 Mednarodni projekti

Mednarodni projekti oziroma projekti UE so pretežno ali v celoti sofinancirani s sredstvi EU (strukturni skladi, okvirni programi, eTen, ipd). ZRS Bistra izvaja tudi projekte, ki so sofinancirani s sredstvi lokalnih skupnosti (npr. iz proračuna Mestne občine Ptuj).

Mednarodni projekti, ki jih koordinirajo v zavodu, so namenjeni spodbujanju solidarnosti in zavedanja o globalni soodvisnosti ter socialne izključenosti, medregijskemu sodelovanju, turizmu, zaščiti okolja, ohranjanju kulturne dediščine in sodelovanju. Z mednarodnimi projekti podpirajo izmenjave in sodelovanje organizacij, ustanov ter oseb v evropskem prostoru, kar je v današnjem času zelo pomembno. Med najpomembnejše mednarodne projekte spada projekt LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA PTUJ-LEA, katerega namen je izvajanje projektov in aktivnosti na področju varčevanja z energijo in njeno racionalno rabo, povečanje uvajanja in rabe obnovljivih virov energije, uporabo in kar najboljše izkoriščanje lokalnih in energetskih virov za javno upravo, gospodinjstva in podjetje. Sem spada tudi projekt EkoPlan, katerega širši cilj je vplivati na izboljšanje stanja okolja na območju izvajanja projektov ter vzpostaviti čezmejno partnerstvo pri reševanju okoljskih problemov. Specifični cilji projekta so usmerjeni v skupno čezmejno načrtovanje infrastrukture na področju ravnanja z odpadki za območje približno 900.000 prebivalcev (Znanstveno raziskovalno središče Bistra, 2008).

8.4.2 Nacionalni projekti

Nacionalni projekti so sofinancirani izključno iz sredstev proračuna RS (preko razpisov Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve). Namenjeni so za podporo določenim ciljnim skupinam (brezposelnim ter malim in srednjim podjetjem), kot tudi izgradnji infrastrukture za določene teme v lokalnem okolju. Niso zgolj teoretični, pač pa pomenijo tudi dejansko izboljšanje v praksi. S pridobivanjem nacionalnih projektov ZRS Bistra Ptuj lokalni skupnosti omogoča, da ne zaostaja za ostalimi okolji. Eden izmed projektov je VEM-Vse na enem mestu (One-Stop-Shop), katerega namen je vzpostavitev vstopne točke, kjer bodo potencialni podjetnik lahko registrirali dejavnost samostojnega podjetnika posameznika. Zelo zanimiv je tudi projekt ROB-Računalniško opismenjevanje brezposelnih, s katerimi želijo pospešiti in spodbuditi računalniško pismenost brezposelnih oseb in jim s tem pomagati, da se prilagodijo strukturnim spremembam.

ZRS Bistra Ptuj je v sodelovanju z Zavodom RS za zaposlovanje ustanovila Hišo informacij z namenom ponuditi čim več informacij in svetovati čim širšemu krogu uporabnikov.

V sklopu Hiše informacij deluje:

- Regijsko informacijsko središče-lokacija, kjer lahko brezposelne osebe, potencialni podjetniki, podjetniki kmetije, dijaki in študentje in širša javnost pridobi osnovne informacije o samozaposlovanju, podjetništvu, Evropski uniji, znanstvenih in razvojnih programih idr.,
- CIPS (Center za informiranje in poklicno svetovanje) za potrebe mladine (dijaki in študenti idr.), brezposelnih oseb in drugih uporabnikov storitev ZRSZ.

Regijsko informacijsko središče želi vsem uporabnikom (podjetniki, inovatorji, vodstvo, (ne) zaposleni, mladini in študentom, mediji in širša javnost ter ostali uporabniki) zagotoviti osnovne informacije o delovanju, nalogah in dejavnostih ZRS Bistra Ptuj.

ZRS Bistra je v obdobju od 1994-1999 izvedla več referenčnih projektov, in sicer devet v sodelovanju z MZT Ljubljana ter Kemijskim inštitutom Ljubljana. Nazivi projektov so: Mladinsko raziskovalno delo, Raziskovanje in razvoj tehnologije za pridobivanje beljakovinskih koncentratov in odpadnih voda, Aerogeli-penjeni silikati, Pogodba o subvencioniranju delovanja Tehnološkega centra, Izdelava računalniško podprtega reaktorja, Elektromotor za žaluzije EM-100, Pogodba o subvencioniranju razvojnega projekta: Naprava za vulkanizacijo polimerov po patentu P-9500267, Ekonomična izraba klavniške krvi, katere uporabnika sta Košaki Maribor in Perutnina Ptuj, ter projekt Center humanističnih dejavnosti.

V okviru podjetniških projektov s pogodbami z drugimi neproračunskimi naročniki, in sicer z Kmetijskim kombinatom Ptuj, projekt Raziskovanje in razvoj tehnologije za pridobivanje beljakovinskega koncentrata iz odpadnih voda, v sodelovanju s podjetjem Vitomar d.o.o. iz Lenarta, projekt z naslovom Aerogeli za proizvodnjo optičnih leč.

8.5 DOLGOROČNI STRATEŠKI CILJI

Delovanje zavoda na področju transfera tehnologije temelji na naslednjih dolgoročnih strateških ciljih (Znanstveno raziskovalno središče Bistra, 2005):

- oblikovanje skupnih razvojnih ekip (Znanost, ZRS Bistra, podjetja), ki bodo sposobne razvijati nove procese, opremo, izdelke in storitve;
- celostna podpora in pomoč na področju intelektualne lastnine;
- spodbujanje investicij v tehnološko posodobitev proizvodnih podjetij in s tem prestrukturiranje regionalnega gospodarstva;
- transfer sodobnih tehnologij in podjetniškega know-how-a v regijo;
- pomoč pri trženju obstoječih tehnologij na zunanjih tržiščih;
- privabljanje tujih investicij;
- povečanje mednarodne konkurenčnosti regionalnega gospodarstva;
- dajanje impulzov tehnološkemu razvoju regije;
- izboljšanje kakovosti življenja in povečanje zaposlenosti v regiji.

Za doseganje navedenih strateških ciljev uresničujejo sledeče operativne cilje:

- sodelovanje z raziskovalnimi skupinami na univerzah in inštitutih, ki se ukvarjajo z razvojem kritičnih tehnologij;
- oblikovanje lastnega know-how-a za transfer tehnologij v Sloveniji;
- redna identifikacija tehnološko zanimivih podjetij in ostalih nosilcev tehnologij v regiji in na zunanjih tržiščih;
- sodelovanje s podjetji pri načrtovanju tehnoloških investicijskih projektov;
- zagotavljanje projektnih ekip pri uvajanju ISO in drugih standardov v podjetja
- vzpostavljanje razvojnega partnerstva med podjetji, zbornicami, univerzami, razvojno raziskovalnimi institucijami, izobraževalnimi ustanovami in ostalimi institucijami doma in v tujini;
- sodelovanje v programih EU;
- oblikovanje podpornega sistema za transfer tehnologij, ki obsega podatkovne baze, svetovalne storitve, izobraževalne programe in programe usposabljanja, tehnološke povezave.

8.6 PROGRAM NADALJNJIH AKTIVNOSTI

Za doseganje ciljev je predviden sklop aktivnosti, ki so permanentnega značaja, saj njihovo sistematsko izvajanje predstavlja osnovo predvsem za strateške cilje. Program aktivnosti predvideva (Čelan, 2002):

- formiranje Tehnološke informacijske pisarne;
- svetovanje z eksperti na področju licenc in patentov;
- animacija in anketiranje podjetij zainteresiranih za transfer tehnologij;
- analitično merjenje tehnoloških potreb oz. nivoja ponudbe in povpraševanja po tehnologijah in tehnoloških kooperacijah;
- organiziranje ekspertne svetovalne mreže;
- pomoč pri reševanju tehnoloških problemov v podjetjih;
- informiranje, posredovanje in svetovanje (marketinško, finančno, pravno) pri tehnoloških kooperacijah in razvojno raziskovalnih kooperacijah;
- spremljanje tujih investitorjev pri high-tech naložbah v regiji;
- organiziranje kooperacijskih srečanj med zainteresiranimi podjetji in institucijami;
- izdelava kooperacijskih katalogov;
- udeležba na sejmih - prezentacija potencialov tehnološkega sodelovanja
- organizacija seminarjev in delavnic;
- priključitev serverja na omrežje Internet - pristop do mednarodnega tehnološkega omrežja, vzpostavitev on-line informacijskega sistema.

8.7 ORGANIZIRANOST IN NAČIN DELOVANJA

Z organizacijskega vidika ZRS Bistra Ptuj skrbi za menedžiranje med partnerji v razvojnem partnerstvu. Na sliki 3 je prikazan model povezovanja med razvojnimi partnerji. Razvojno priložnost gradijo na tako imenovani strategiji paralelnega razvoja, ki že v zgodnji razvojni fazi izdelka, procesa, storitve itd. načrtuje partnersko

povezovanje med znanostjo, razvojnimi institucijami, resornimi ministristvi, regionalnimi in lokalnimi skupnostmi in gospodarskimi sistemi.

Slika 3: Razvojno partnerstvo

Vir: Štefan, 2002

Med ključne naloge ZRS Bistra Ptuj sodi »POSPEŠEVANJE RAZVOJNE ODLIČNOSTI«, ki je v bistvu sestavljeno iz dveh podpornih stebrov:

- infrastrukturno pospeševanje razvoja;
- vsebinsko pospeševanje razvoja.

V naši državi smo veliko storili na področju infrastrukturnega pospeševanja razvoja, ki je do neke mere neobhodno potreben. Skoraj nič ali zelo malo smo storili na področju vsebinskega pospeševanja razvoja, ki je ključen pri umeščanju nacionalne ekonomije med razvite države sveta.

8.8 KADRI IN INFRASTRUKTURA

V zavodu, ki je s kadrovskega vidika multidisciplinarno sestavljen, so prvenstveno zaposleni strokovnjaki, ki izhajajo iz vrst mladih raziskovalcev. V zavodu je trenutno zaposleno osem ljudi. S področja naravoslovja – tehnike pet in trije s področja družboslovja – humanistike. V ZRS Bistra Ptuj bodo tekom naslednjih pet let

povečali število redno zaposlenih. Novi kadri bodo prihajali iz vrst mladih raziskovalcev na različnih področjih. Pri kadrovske politiki prvenstveno skrbijo za multifunkcionalni princip. Ker se večina zaposlenih izobražuje (opravlja magisterije in doktorate) se bo struktura izobrazbe z leti spreminjala.

Na dan 31.12.2003 je bilo v javnem zavodu ZRS Bistra 26 zaposlenih, od tega trije dopolnilno in sedem iz naslova Javnih del. V tabeli 1. so predstavljeni kadrovske kazalci v ZRS Bistra.

Tabela 1: Kadrovske kazalci v letu 2006

Kadrovske kazalci		
1. Število zaposlenih na dan 31.12.2006 brez JD		
<ul style="list-style-type: none"> • moški, • ženske, • povprečna starost. 	9	
	10	
	34 let	
2. Fluktuacija zaposlenih v tekočem letu	<i>prihodi</i>	<i>odhodi</i>
	5	/
3. Izobrazbena struktura zaposlenih		
<ul style="list-style-type: none"> ☐ doktorji znanosti, ☐ magistri, ☐ VII. stopnja - uni, ☐ VII. stopnja, ☐ VI. stopnja, ☐ V. stopnja. 	5	
	0	
	7	
	3	
	4	
	0	
4. Število študentov in smeri, na katerih študirajo	0	
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ magistrski program/področje državnih in evropskih študij, ☐ visokošolski program/organizacija in management smer informatika v OM. 	
5. Število pripravnikov po smereh in kvalifikacijski strukturi	0	
6. Število in smeri študentov in dijakov na praksi	0	
7. Število zaposlenih, financiranih iz Mestne občine Ptuj	0	
8. Število zaposlenih izven Mestne občine Ptuj	0	
9. Število pogodbenih sodelavcev	15	

Vir: Klinar, 2007

8.9 FINANČNO POROČILO ZRS BISTRA PTUJ ZA LETO 2006

Za doseganje ciljev in izvajanje opisanih aktivnosti so potrebna finančna sredstva. ZRS Bistra osemdeset odstotkov sredstev pridobi sama z izvedbo projektov. V letu 2005 so sto odstotno izpolnili finančni načrt. Zaradi povečanega obsega dela se je povečala kadrovska struktura, kar pa jim je povzročilo prostorsko stisko.

Letno finančno poročilo določenega uporabnika v skladu z 21. členom Zakona o računovodstvu je sestavljeno iz:

- Bilance stanja s pojasnili,
- Izkaza prihodkov in odhodkov s pojasnili,
- Realizacije finančnega načrta za predhodno leto.

a) bilanca stanja (BS)

BS na dan 31.12.2006 je sestavni del POSLOVNEGA POROČILA in izkazuje :

AKTIVO SKUPAJ	za tekoče leto	SIT	95.036
AKTIVO SKUPAJ	za predhodno leto	SIT	95.673
INDEKS		%	99

PASIVA SKUPAJ je enaka AKTIVI SKUPAJ

b) izkaz prihodkov in odhodkov

DOSEŽENI PRIHODKI	SIT	204.919
DOSEŽENI ODHODKI	SIT	201.404
PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	SIT	3.515

Zavod je v finančnem načrtu za leto 2006 načrtoval SIT 229.556 skupnih prihodkov, dosegel pa je SIT 204.919 prihodkov. Finančni načrt je izpolnjen 89 %. Plan prihodkov ni bil dosežen zaradi projektov. Del pogodbenih vrednosti sredstev je bil namreč prerezporejen na pogodbene partnerje in se ni izkazoval ne v prihodkih in ne v odhodkih zavoda. Del pogodbenih vrednosti sredstev pa je bil namenjen nabavi opreme, kot vir za nabavo novih osnovnih sredstev (Klinar, 2007).

Tabela 2: Realizacija finančnega načrta ZRS Bistra v letu 2006

	Realizacija	FN	Realizacija	Indeks
	2005	2006	2006	Rea/FN
I. SKUPAJ PRIHODKI	129.391.701	229.555.727	204.919.276	89
A. PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC	120.746.806	224.435.727	196.008.423	87
a. Sredstva iz državnega proračuna	49.825.053	115.035.727	111.384.512	97
1. PRIHODKI RESORNIH MINISTRSTEV				
Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS ter MVZT				
1.1. Aplikativni projekt - Senzorji in merilni sistemi	1.270.514	0	0	
1.2. Podiplomsko raziskovalno usposabljanje MR Klavdija	7.015.814	3.507.907	1.753.953	
1.3. Podiplomsko raziskovalno usposabljanje MR Vesna	1.600.074	7.015.814	7.045.765	
1.4. Razpis Promocija znanost mladini	370.000	370.000	913.300	
1.5. Tehnološki centri	6.433.197	2.500.000	5.483.836	
1.6. Aplikativni projekt - Pustovalska kultura Podravja	7.548.348	7.600.000	7.690.271	
1.7. Aplikativni projekt - Vinske fermentacije	845.516	2.589.000	2.588.854	
1.8. Aplikativni projekt - Gobe	3.647.921	10.150.000	10.158.249	
1.9. Podiplomsko raziskovalno usposabljanje MR Drobež			1.086.428	
Skupaj 1.	28.731.384	33.732.721	36.720.656	109
2. DRUGI JZ, AGENCIJE TER MINISTRSTVA				
2.1. MRA - Delovanje mrežne RRA	5.350.511	4.400.000	9.900.940	
2.2. MRA - Projekt EU Regija	0	975.000	1.208.581	
2.3. MRA - Biodiverzitetata	0	850.000	1.470.212	
MRA Dravska kolesarska pot			396.841	
2.4. Ministrstvo za gospodarstvo, JAPTI - delovanje LPC	3.451.107	3.452.000	3.765.979	
2.5. Ministrstvo za gospodarstvo, JAPTI - vavčerji	4.202.673	4.600.000	6.052.392	
2.6. Ministrstvo za okolje in prostor-nac.sofinanciranje Sm@rt region		3.533.040	2.429.990	
2.7. Ministrstvo za gospodarstvo PHARE 2003 - VEM		11.764.802	6.695.137	
2.8. Ministrstvo za delo, družino ...PHARE 2003 - RAČ.PISMENOST		39.919.164	28.700.625	
Skupaj 2.	13.004.291	69.494.006	60.620.697	87
3. DRUGI PRIHODKI IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA				
3.1. Sredstva za javna dela, ki jih prispeva Zavod za zaposlovanje	6.789.378	10.459.000	12.714.659	
3.2. Drugi prihodki				
* Zavod RS za zaposlovanje - tabor Zoisovih štipendistov - Haloze	1.300.000	1.350.000	1.328.500	
* ZOTKA - Promocija znanost mladini	0	0		
Skupaj 3.	8.089.378	11.809.000	14.043.159	119
4. PRIHODKI PRORAČUNA - POBUDE SKUPNOSTI EU				
4.1. Projekt I2 NET	7.313.040	0	844.060	
4.2. INTERREG IIIA- Mreženje kolesarske ponudbe med Dravo in Muro	0	0	0	

4.3. INTERREG IIIA - Skupaj močnejši	0	17.000.000	11.404.724	
4.4. INTERREG IIIA - EKOPLAN	0	21.114.000	9.382.123	
4.5. INTERREG IIIB CADSES Sm@rt region	1.916.499	17.462.000	15.166.814	
Skupaj 4.	9.229.539	55.576.000	36.797.721	66
b. Sredstva iz proračunov lokalnih skupnosti	61.692.214	53.824.000	47.826.190	89
b.1. Mestna občina Ptuj	44.090.567	42.226.000	38.079.598	
b.1. Mestna občina Ptuj – sof. Javnih del	2.647.614	1.458.000	1.574.094	
SKUPAJ MO PTUJ	46.738.181	43.684.000	39.653.692	
b.2. Občina Ormož	6.828.000	3.414.000	0	
b.3. Ostale občine – sofinanciranje Mladinskega raziskovalnega dela	1.038.572	500.000	1.185.594	
b.4. Ostale občine – sofinanciranje delovanja mrežne RRA	6.060.763	5.976.000	5.976.566	
b.5. Občina Velenje INDU.PIK	1.026.698	250.000	1.010.338	
Skupaj Ostale občine	14.954.033	10.140.000	8.172.498	
B. DRUGI PRIHODKI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI	8.644.895	5.120.000	8.910.853	174
1. Prihodki od prodaje blaga in storitev iz naslova izvajanja dejavnosti ZRS BISTRA:				
* projekt reciklaža sveč Kostanjevec	3.268.960	0		
* uvajanje ISO standarda v MO PTUJ	791.664	0		
* prodaja drugih lastnih storitev in proizvodov	2.779.395	1.800.000	6.407.616	
* sponzorska sredstva		0	41.667	
* Turistična rekreativna kolesarska mreža Sp. Podravja	331.564	340.000	295.238	
Skupaj	7.171.583	2.140.000	6.744.521	
2. Prejete obresti	440.053	450.000	1.047.897	
3. Prejete donacije	100.000	100.000	80.000	
4. Sofinanciranje aplikativnih projektov – donacija PP	706.257	2.200.000	0	
5. Izredni prihodki	227.002	230.000	1.038.435	
Skupaj B (1+2+3+4+5)	8.644.895	5.120.000	8.910.853	
II. SKUPAJ ODHODKI	128.148.393	227.884.461	201.404.285	88
1. ODHODKI ZA OPRAVLJANJE DEJAVNOSTI	123.605.022	224.864.461	200.481.031	89
1.1. ZRS BISTRA				
a. Plače in dodatki	54.646.221	63.792.762	58.358.954	
b. prispevki in davek na plače delodajalca	12.020.542	12.948.094	11.636.756	
c. osebni prejemki	6.754.889	7.872.392	6.137.686	
Skupaj	73.421.652	84.613.248	76.133.396	
1.2. ZRS BISTRA– javna dela				
a. Plače in dodatki	7.650.182	10.197.084	13.159.034	
b. prispevki in davek na plače delodajalca	1.231.681	1.947.643	2.428.371	
c. osebni prejemki	771.928	1.617.250	2.027.962	
Skupaj	9.653.791	13.761.977	17.615.367	
Skupaj stroški dela (1.1.+1.2.)	83.075.443	98.375.225	93.748.763	95
Premije dodatnega pokojninskega zavarovanja	1.456.937	1.621.000	1.531.923	95
C. ODHODKI ZA BLAGO IN STORITVE ZA OPRAVLJANJE DEJAVNOSTI	39.072.642	124.868.236	105.200.345	84
C.1. Splošni stroški materiala	4.141.789	5.752.000	3.542.465	
C.2. Splošni stroški storitev	32.500.587	79.162.236	44.632.497	
ODHODKI ZA BLAGO IN STORITVE PROJEKTOV POBUDE SKUPNOSTI EU			57.025.383	
C.3. stroški storitev	2.430.266	34.280.000	53.036.048	
C.4. stroški materiala	0	5.674.000	3.989.335	
D. IZREDNI ODHODKI	4.531.981	3.000.000	906.163	30
E. DAVEK OD DOBIČKA	11.390	20.000	17.091	

III. / 1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	1.243.308	1.671.266	3.514.991	210
III. / 2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI				

Vir: Klinar, Letno poročilo, 2007

8.10 ZNANSTVENORAZISKOVALNO SREDIŠČE BISTRA PTUJ – LOKALNO PODJETNIŠKI CENTER

Lokalno podjetniški center (LPC) pri ZRS Bistra Ptuj s svojimi storitvami in nalogami Pospeševalne mreže za malo gospodarstvo pokriva naslednje teritorialno območje občin: Mestna občina Ptuj, občina Lenart, Sveta Ana, Benedikt, Cerkevjak, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Trnovska vas, Destrnik, Juršinci, Dornava, Hajdina, Kidričevo in Markovci. Ustanovitev LPC pri ZRS Bistra Ptuj pomeni nadgradnjo in razširitev dejavnosti, ki jih je ZRS Bistra Ptuj že do sedaj opravljala na področju pospeševanja podjetništva v regiji.

LPC pri ZRS Bistra Ptuj opravlja naslednje naloge:

- povezovanje in prenos znanj iz univerz in institutov v gospodarstvo in drobno gospodarstvo ter soustvarjanje razvojnih idej podjetij in prenos teh v raziskovalne inštitute;
- organiziranje, vodenje in strokovna pomoč pri izvajanju projektov prestrukturiranja in prenove podjetij;
- ustanavljanje tehnoloških in poslovno inovacijskih centrov;
- organiziranje izobraževanja na posameznih gospodarskih in negospodarskih področjih ter oblikovanje in izvajanje programov za usposabljanje strokovnjakov in managerjev;
- zagotavljanje ustrezne informacijske infrastrukture za osvajanje in razvijanje novih programov in tržnih analiz;
- povezovanje in sodelovanje z državnimi organi in podobnimi institucijami v državi in tujini;
- mednarodno povezovanje malega gospodarstva v smislu promocijske in razstavne dejavnosti ter storitev blaga, znanja, kapitala.

Poleg splošnih nalog LPC izvajajo še projekte (ZRS Bistra, 2008):

1. Izvajanje projektov Pospeševalnega centra za malo gospodarstvo

- Izvajanje animiranja, informiranja in splošnega svetovanja za delujoča podjetja/podjetnike in potencialne podjetnike ter pomoč pri iskanju finančnih virov
- Sistem subvencioniranega svetovanja na podlagi napotnic (Program vavčerskega svetovanja – PVS)
- Razvoj lokalnih grozdov v Sloveniji – RLG
- Delovanje Referenčnega centra za elektronsko poslovanje (RCeP)

2. Izvajanje lastnih projektov za malo gospodarstvo

- Usposabljanje malih in srednjih podjetij za pridobitev certifikata kakovosti po standardih ISO 9001:2000

- Vzpostavljanje razvojnih jeder v podjetjih

9 ZAKLJUČEK

V življenju sem se malokdaj srečala s pojmom regionalno razvojna agencija. Če bi me kdo pred pisanjem moje diplomske naloge vprašal, kakšno vlogo oziroma funkcijo imajo te agencije, bi zadevo čisto drugače opisala. Ko sem začela zbirati literaturo, sem ugotovila kako žalostno je, da ljudje sploh ne vedo kako pomemben del k našemu vsakdanjemu življenju prispevajo te agencije, o katerih sem tudi jaz vedela zelo malo. Pozanimala sem se pri mojih sovaščanih, prijateljih, sodelavkah, znancih, nekateri sploh ne vedo kako te agencije funkcionirajo in koliko prispevajo k uspešnosti in razvoju naših občin, krajev in cele države. Mnogi izmed njih za te agencije sploh še niso nikoli slišali. Če bi naredila anketne vprašalnike, bi verjetno dobila prav zanimive odgovore in anketa seveda ne bi bila uspešna, saj ljudje sploh ne bi vedeli kaj naj odgovarjajo ali obkrožujejo. Težko je pisati o nečem, za kar sploh ne veš, da obstaja. V šoli se učimo o ekonomiji tega in tega in drugih stvareh, katere morda v resnici v življenju sploh ne bomo potrebovali. Pomembno, vsaj jaz tako mislim, bi bilo, da bi družba začela razmišljati v to smer, da bi v kakšen predmet v šoli vključili tudi vlogo teh agencij, katere se dotaknejo slehernega izmed nas. Da bi vedeli, da je to del našega vsakdana in prispevek k boljšemu jutri vseh nas.

Vesela sem, da sem izbrala to temo, da jo lahko širše predstavim in upam, da bodo, malo tudi po moji zaslugi, ljudje lažje doumeli kaj regionalno razvojne agencije pravzaprav za nas predstavljajo. Vesela sem tudi, da sem se naučila in razumela pravi pomen regionalno razvojnih agencij, saj sem s tem prispevala k moji širši razgledanosti, katero sem dopolnjevala skozi vso moje šolanje in sem s tem dodatno obogatila svoje znanje in zanimanja.

Ugotovila sem, da regionalno razvojne agencije bistveno izboljšujejo stanje določenih regij. Vendar jim je namenjenih premalo sredstev za financiranje določenih projektov. Razlike pa se pojavljajo tudi pri posameznih regijah. Zmanjšati bi se morale regionalne razlike in se oblikovati približno enakovredno močne regije, ki bi imele podobne možnosti za razvoj. Slovenija bi morala kot ključni kriterij pri oblikovanju regij upoštevati razvojne zmožnosti regij.

Regionalno razvojne agencije so sposobne same sodelovati z regionalnimi nosilci razvoja (občine, podjetja), da pripravijo dovolj kreativne razvojne programe in ob tem uporabljajo državne in evropske instrumente zgolj kot orodje. Te RRA so uspešnejše od RRA, ki so zgolj izvajalci neke državne ali evropske politike pospeševanja razvoja.

Menim, da bi država morala več razmišljati na tem področju in nameniti veliko več sredstev za delovanje regionalno razvojnih agencij, ker le tako lahko uresničijo svoj namen.

LITERATURA

1. Čelan, Š., Gačnik, A., Kašman, S., Korošec, A., Kukec, S., Maltar, I., Rakuša, K., Rižnar, K., Vloga in aktivnosti ZRS Bistra Ptuj na področju pospeševanja tehnološkega razvoja, ZRS Bistra Ptuj, Ptuj, 2000.
2. Čelan, Štefan, Regionalne lokalne razvojne koalicije-učinkovitost institucionalni okvir za usmerjanje in vodenje razvoja Slovenije, ZRS Bistra, Ptuj, 2000.
3. Čelan, Štefan. Poslovni načrt za leto 2002, ZRS Bistra, Ptuj, 2002.
4. Klinar, Dušan, Letno poročilo o delu ZRS Bistra v letu 2007. ZRS Bistra, Ptuj, 2007.
5. Gulič, A., M. Kukar, S. Kukar, F. Logar, J. Pečar. Strategija politike in ukrepi za oblikovanje in izvajanje skladnejšega regionalnega razvoja Slovenije. Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, 1997.
6. Gulič, Andrej. Zasnova regionalnega prostorskega razvoja Slovenije. Urbanistični inštitut, Ljubljana, 1999.
7. Gulič, A., Kavaš, D., Praper, S., Pečar, J., Ravbar. M., Strmšnik, I. Regionalni razvoj v Sloveniji. Inštitut za geografijo, Ljubljana, 2000
8. Klinar, Dušan. Letno poročilo o delu ZRS Bistra v letu 2006, ZRS Bistra, 2007
9. Mlinar, Zdravko. Protislovja družbenega razvoja. Delavska enotnost, Ljubljana, 1986.
10. VLAJ, Stane. Svet Evrope in regionalizem, Regionalizem v Sloveniji, Visoka upravna šola, Ljubljana, 1998

VIRI

1. Ekonomski inštitut Maribor. Regionalna politika, URL=<http://www.eim-mb.si=ROBOT>«. 4.9. 2005.
2. Mariborska razvojna agencija, URL=<http://www.mra.si=ROBOT>«, 3.4.2005.
3. Načrt priprave Državnega razvojnega programa 2007-2013. URL=<http://www.bistra.si/razvojnidokumenti/=ROBOT>«. 4.4.2006
4. Navodilo o prednostnih območjih dodeljevanja spodbud, pomembnih za skladni regionalni razvoj. Ur. list RS, št. 44/01.
5. Območni razvojni program Spodnje Podravje za obdobje 2007-2013. URL=<http://www.bistra.si/razvojnidokumenti/=ROBOT>«. 2.4.2005.
6. Pravilnik o organizaciji in pogojih za opravljanje nalog regionalne razvojne agencije. Ur. list RS, št. 52/00, 111/00, 44/01.
7. Pravilnik o regionalni karti za izvajanje politike regionalnih državnih pomoči v Republiki Sloveniji. Ur. list RS, št. 58/01, 37/04.
8. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, URL= <http://www.svlr.si/razpisi/aktualnirazpisi/> = ROBOT«. 20.3.2005.
9. Služba vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj 2005. Regionalna politika EU in strukturni skladi, URL=<http://www.sigov.si/=ROBOT>«. 5.9.2005.
10. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. URL= http://www.svlr.gov.si/si/javni_razpisi/ =ROBOT« 5.7.2007
11. Uredba o splošnih pogojih delovanja Javne agencije Republike Slovenije za regionalni razvoj. Ur. list RS, št. 62/03.
12. Uredba o pogojih in merilih za dodeljevanje spodbud, pomembnih za skladni regionalni razvoj. Ur. list RS, št. 59/00, 60/01, 110/04.
13. Uredba o standardni klasifikaciji teritorialnih enot. Uradni list RS, št. 28/2000.
14. Uredba o regionalnih razvojnih programih. Ur. I. RS, št 79/99.
15. Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Ur. list RS, št. 93/05
16. ZRS Bistra Ptuj. URL=<http://www.bistra.si/razvojnidokumenti/=ROBOT>«. 2.4.2005
17. ZRS Bistra Ptuj. URL=<http://www.bistra.si/razvojnidokumenti/=ROBOT>«. 9.10.2008

SEZNAM TABEL IN SLIK

Slika 1: Območje Podravske regije, str. 27

Slika 2: Logotip ZRS Bistra Ptuj, str. 29

Slika 3: Razvojno partnerstvo, str. 34

Tabela 1: Kadrovske kazalci v letu 2006, str. 35

Tabela 2: Realizacija finančnega načrta v letu 2006, str. 37-38

IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORJA

Študentka Nataša Kocuvan izjavljam, da sem avtorica te diplomske naloge in sem jo napisala pod mentorstvom doktor Maje Klun. Strinjam se z objavo diplome na internetu.

Ptuj, dne 4.2.2009

Podpis:

Lektorirala prof. Jožica Vršič.